

Enno Reinsalu

Digitaalne mäesõnastik

oktoober 2014

www.mi.ttu.ee

ISBN 978-9949-430-79-6 (pdf)

Register

Artiklile siirdumiseks klõpsa märksõnal

abutment	bench	boulder
access tunnel	bench blasting	breaker
accident	bench height	breaking
acoustic wave	benching	briquette
activating agent	beneficiation	briquetting
adit	bit diameter	brittle rock
advance	bit-grinding	brittleness
aeration	machine	broken rock 1
after-care	black powder	broken rock 2
agglomeration	blade	brown coal
aggregate	blast	bucket capacity
air consumption	blast hole	building mineral
air duct	blast shelter	building stone
air jig	blast wave	bulk concentrate
air lock	blastability	bulk explosive
air pipe	blasted rock	bulk flotation
alarm	blaster (USA)	bulldozer
alternator	blasting	bumpy rock
amalgamation	blasting cap	bunker
ammonium	blasting	burden
nitrate explosive	demolition	by-pass
ANFO	blasting gelatine	by-product
anisotropy	blasting machine	cabin
annual capacity	blasting mat	cable anchor
anomaly	blasting method	cage
arch	blasting operation	cap lamp
arch support	block caving	capacity
arching action	block of rooms	cartridge
articulated boom	blower	caved rock
articulated truck	blowhole	cave-in
asbestosis	blowing	cavern
assay	bohrings	caving
auger drill	boom	caving system
auxiliary shaft	borer 1	caving-in
backfilling	borer 2	centrifugation
balance rope	boring	chain feeder
ball mill	boring tube	chamber blasting
barren rock	bottom	change house
base metal	bottom	charging
bearing capacity	(underhand)	charging device
bed	bench	charging pattern
belt feeder	bottom level	charging sheet

chisel bit	crosscut	direction of
chunk (USA)	crusher	working
chute	crushing plant	disc crusher
chute gate	cut	disc feeder
chute loading	cut-and-fill	disc filter
claim (to)	stoping	discharge chute
clamshell	cut-off-grade	discharge hopper
clarifier	cuttability	dissolving
class	cutting 1	dolomite
classification	cutting 2	down-the-hole
classifier	cutting angle	drill
cleavage	cutting edge	drag scraper
closed cribbing	cyclone	bucket
closure plan	cylinder cut	dragline
coal dust	dam	drainage
explosion	dead-end	drainage hole
coarse flotation	debris	drawing
collapse	decline	drawpoint
comminution	decorative stone	dredge
compressed air	deflagration	dressing plant
concentrate	delay	drift
concession	delay blasting	drifter
concretion	delay detonator	drifting
cone crusher	delay element	drill bit
connection drift	delay ignition	drill dust
consumption of	delay time	drill holder
explosives	dense rock	drill hole
contour blasting	density	drill rod
contour hole	density of charge	drill set
core	deposit	drill steel
core drilling	desliming	drillability
country rock	detonate (to)	driller
cover	detonating cord	drilling
covering	detonation	drilling depth
coyoting	detonation wave	drilling equipment
crater 1	detonator	drilling jumbo
crater 2	dewatering	drilling metrage
crawler base	development	drilling pattern
crawler excavator	diamond drill	drilling rate
creep	diamond drilling	drilling rig
creep rate	dig (to)	drilling shift
creeping	dilution	drilling sludge
crib	dimension stone	drilling speed
cross bit drill	dip	drilling stand
cross section		drilling team

drilling water	fan cut	geologist's
drill-off test	fastener	compass
drum feeder	feed	geomechanics
drum filter	feed mechanism	geostatistics
drum separator	feeder	geotechnology
dry drilling	field	glory hole stoping
dry screening	filler	goaf
dumper	filling	grader
dumping	filling device	grading
dust	filling material	grain
dust separator	fine crushing	grain size
earth pressure	firing	granularity
economic	fixation	granulation
geology	flat rope	gravity separation
ejector	floor	grindability
electric detonator	flotability	grinding
electric ignition	flotation cell	gripping jaws
endless rope	flotation plant	grizzlies
engineering	flow sheet	grizzly
geology	flue gas	grizzly feeder
environment	flushing	grit
equalizing pocket	flushing device	ground water
equigranular	flushing water	lowering
excavator	foot side	ground waves
exploitation	footwall	ground vibration
exploration	fraction	groundwater
exploration	fractured rock	grout hole
heading	fractured (faulty)	grouted bolt
exploration drift	rock	grouting
exploration hole	frame	grouting pump
exploration permit	frame support	guide hole
explosion	frequency of	hammer
explosion gas	joints	hammer and
explosion proof	front loader	chisel
explosive	froth flotation	hammer crusher
explosive charge	fume	hammer mill
explosive power	funnel	hand drill
explosive storage	fuse igniter	hand drilling
extracting a pillar	fuse initiation	hand mucking
extraction	gallery	hang fire
face	gangue	hanging side
face breast	gangue mineral	hanging wall
face of heading	gas indicator	hard metal drill
facing	gas seepage	hard metal drill bit
fan	geological risk	hard rock

hardhat	inspector of	magnetic
hardness	mines	separator
haulage	instantaneous	main haulage
haulage drift	detonator	level
haulage level	instantaneous	main level
hauling rope	firing	main shaft
headframe	intact ore 1	man way
heading	intact ore 2	map of patented
heavy-media	intermediate level	claim
separation	jaw crusher	massif
height of charge	jig	mechanical
high-grade ore	jigging	properties
hoist	key stone	medium
hoist drum	kibble	mesh
hoist rope	large hole	military explosive
hoist shaft	blasting	mill
hoist station	large hole cut	mine
hoisting	layer	mine foreman
hoisting capacity	leaching	mine gas
hoisting	level	mine opening
installation	lift hole	mine surveying
hoisting machine	lignite	mine surveyor
hole	lining	mine timber
hole deviation	loader 1	mine wagon
horn	loader 2	mineable
hydraulic	loading	mineable reserve
classifier	loading bridge	miner
ignite	loading drift	mineral
ignition device	long face	mineral dressing
ignition pattern	longhole blasting	mineral
impact crusher	longitudinal	economics
impact grinding	section	mineral
impact test	longwall working	exploration
impeller	loose rock 1	mineral resources
incidental mineral	loose rock 2	minerals
incline skip track	loosened rock	miners lung
inclined drift	lorry (UK)	miner's phthisis
inclined raise	loss (of ore)	mining
inclined shaft	low-grade ore	mining claim
indicated reserve	lump ore	mining
industrial mineral	lump size	community
inferred mineral	lumpy	mining district
resources	magnetic	mining engineer
inspection	separation	mining
		engineering

mining field	outlet	plough (UK)
mining geology	outlier	plough cut
mining industry	output	plow (USA)
mining law	overbreak	pneumatic motor
mining legislation	overburden	pneumoconiosis
mining license	overhand stope	pocket
mining method	overhand stoping	power shovel
mining operation	overhead loader	predressing
mining plot	overload	presplit blasting
mining share	oxygen balance	pressure wave
mining	pack	primary charge
technology	panel	primer
mining wood	parallel hole cut	primer cartridge
misfire	particle shape	probable mineral
mixed explosive	particle size	resources
moisture	distribution	productive
mucker	pellet	(deposit, bed)
mucking	pelletizing	prospecting
mucking machine	percussion	licence
mudcap	drilling	prospection
natural gas	percussive rock	drilling
natural resources	drill	proved mineral
natural stone	permanent	resources
natural ventilation	support	pyramid cut
niche	permeability	quarry
nitro-glycerine	permitted	quarrying
non-metal	explosive	raise
nonmetallic	personnel hoist	raise boring
mineral	petroleum	raise climber
occurrence	picking belt	ramp
oil shale	piece	rate of dilution
open cast (mine)	pillar	ratio of
open pit	pilot heading	concentration
open pit mining	pipe charge	reagent
open-cast field	pit 1	reamer
ordinary cut	pit 2	reamer bit
ore	pithead building	reaming
ore area	pitman	recess
ore block	placer	reconnaissance
ore body	plant	(of ore)
ore discovery	plastic	recovery
ore field	deformation	recultivation
ore grade	plastic explosive	residual stress
ore pass	plasticity	resistance
ore zone	platform	respirator

rest product	scrape	shrinkage stoping
return sheave	scraper	shuttle car
rippability	scraper bucket	side bench
ripper	scraper loader	side pressure
ripping	screen	side tipper
rock	screen analysis	side wall
rock anchor	screen mesh	silicosis
rock bolting	screening drum	sink-and-float
rock burst	screening plant	sinking
rock cavity	screw classifier	skip
rock classification	seam	skip hoisting
rock drift	secondary	sledge
rock drill	blasting	sleeper
rock drill machine	secondary	slicing
rock engineering	crusher	slide
rock factor	section mining	slim separator
rock filling	sediment	slime
rock mechanics	sedimentary rock	slope
rock movement	sedimentation	slurry
rock pile	seepage	soil
rock pressure	selective flotation	soil mechanics
rock throw	separation	solid rock
rod mill	separation plant	sorting
roll crusher	shaft 1	sorting plant
ROM (run-off-mine)	shaft 2	sound rock
roof	shaft collar	space lattice
roof arch	shaft mouth	specific gravity
roof cave-in	shaft pillar	stability
roof control	shaft raising	steel support
room	shaft set	step
room and pillar	shaker conveyor	stone
mining	shaking table	stope
ropeway	shale gas	strength
rotary drill	shift	strike
royalty	shift foreman	strip mining
RQD (rock quality designation)	shock wave	stripping
rubbish	shooting	strut
rupture strength	short delay cap	sub economic
safety factor	short delay firing	mineral resources
safety fuse	shot	sub-level
sand	shot firer (UK)	sub-level caving
scaling	shot firing	sub-level drift
science of mining	shot hole	sub-level stoping
	shotcrete	subsidence
	shovel loader	subsurface

suction filter	tunnelling	vertical fan cut
suction pipe	undercut caving	vertical v-cut
suction ventilation	underground	wet drilling
supporting	blasting	wetting agent
surface	underground	wheel loader
surface blasting	building	vibrating chute
surface mining	underground	vibrating feeder
surrounding rock	construction	vibrating mill
suspension	underground	vibrating screen
tabling	drilling	vibration
tailing pond	underground	width of the (ore)
tailings	foreman	body
tamping stick	underground	winze
team	mine	volume of rock
telescopic feeder	underground	worked-out area
temporary	mining	working
support	underground	working level
tensile wave	stope	yield 1
tensioner device	underground	yield 2
thickener	work	yield limit
thickness of beds	undersea mining	Autori kaassõna
throw (to)	unloading station	
tight gas	useful minerals	
tight oil	vacuum filter	
timber prop	wagon	
timber set	wall	
timberman	waste	
tippler	management	
top frame	waste rock dump	
top heading	waste rock pass	
topsoil	waste water	
total charge	water circuit	
toughness	water inflow	
track	water inrush	
transport	water pressure	
transport platform	water separator	
treatment	water supply	
trench	wave velocity	
trinitrotoluene	wear resistance	
truck 1	wedge-anchored	
truck 2 (USA)	bolt	
tube mill	well	
tunnel	ventilation	
tunnel boring	ventilation raise	
machine	vertical drilling	

abutment

toestik

määrõhku ohjav ja vahetuid külgkivimeid hoidev

kaevandustarind

Ausbau, m

tuki

крепь, ж

access tunnel

veostoll

maa peale avanev rõhtne kaeveõõs kaevisse, materjalide,

inimeste jm veoks

Zugangstollen, m

ajotunneli

транспортная штольня, ж

accident

tööõnnetus

keskmise raskusega töötrauma

Gefahr, f

tapaturma

несчастный случай, м

acoustic wave

helilaine

keskkonnas, sh kivimis heli kiirusel kulgev laine

Schallwelle, f

akustinen aalto

звуковая волна, ж

activating agent

aktivaator (rikast)

vahtrikastusel kasutatav keemiline ühend, reagent

Aktivierungsmittel, n

aktivoiva reagenssi

активатор, м

adit

stoll

allmaakaeveõõs, maapinnale või kaevikusse avanev rõhtkäik

Stollen, m
avoperä
штольня, ж

advance

edasinihe
töö-ee edasi liikumise jagu ajas või töötsükli
Fortschritt, m
etenemä
подвигание, с

aeration

õhutamine, aeratsioon
õhu surumine vedelikku või pulpi
Belüftung, f
ilmastus
аэрация, ж

after-care

korrastamine
kaevandatud ja muu inimtegevusega rikutud ala
taaskasutuskõlblikuks muutmine
Rückforderung, f
jätkihoito
упорядочение, с

agglomeration

aglomeratsioon
peenest puistest kaubastatava tükkmaterjali tegemine:
brikettimine, pelleteerimine ehk pabuldamine, granuleerimine
Agglomeration, f
agglomeraatio
агломерация, ж

aggregate

killustik
peenendatud ja klassifitseeritud kivim ehitusmaterjaliks
Schotter, m
sepli
щебень, м

air consumption

õhu kulu

allmaakaevanduse tuulutamiseks vajalik õhu hulk ajaühikus või inimese kohta
Wettermenge, f
ilman kulutus
расход воздуха, м

air duct

õhukäik
tuulutamiseks rajatud kaeveõõs allmaakaevanduses
Wetterkanal, m
ilmatunneli
вентиляционный штрек, м

air jig

õhksetiti
õhk-rikastusseade kaevise sortimiseks
Windsichter, m
ilmaluokitin
воздушный сепаратор, м

air lock

õhutõke
ühendusrajatis erineva õhurežiimiga alade vahel
allmaakaevanduses
Wetterschleuse, f
ilmasulku
вентиляционная перегородка, ж

air pipe

õhutoru
ett õhutav torujuhe allmaakaevanduses
Wetterlutte, f
ilmaputki
вентиляционная труба, ж

alarm

häire
hädaohumärguanne
Alarm, m
hälytin
тревога, ж

alternator

laadur, alaldi
seade aku laadimiseks
Wechselstromerzeuger, m
laturi
зарядная установка, ж

amalgamation

amalgeerimine
metalli (hõbeda) eraldamine maagist elavhõbedaga
Amalgamation, f
amalgamointi
амальгамация, ж

ammonium nitrate explosive

ammoniit
lõhkeaine, mille põhikomponent on ammooniumnitraat
Ammonit, m
ammoniitti
АММОНИТ, М

ANFO

lihtlõhkeaine
ammooniumsalpeetri ja põlevainete segu
Anfo-Sprengstoff, m
ammoniitti
ИГДАНИТ, М

anisotropy

anisotroopia
kivimite omaduste sõltuvus lasumise suunast ja sügavusest
Anisotropie, f
anisotropia
анизотропия, ж

annual capacity

aastatootlus, kaevandamisvõime
kaevanduse toodangu projektikohane kogus aastas
Jahresleistung, f
vuosikapasiteetti
производственная мощность, ж

anomaly

anomaalia, (geoloogiline) häiring
mäendustingimuste lokaalne hälve
Anomalie, f
anomalía
аномалия, ж

arch

võlv
kujundatud või isetekkeline kaeveõõne püsiv lagi
Gewölbe, n
holvi
свод, м

arch support

võlvtoestik
kaeveõõne võlvikujuline kivi-, metall- või betoontoestik
Bogenausbau, m
tukikaari
арочная крепь, ж

arching action

võlvumine
kaeveõõne lae kujunemine võlvjaks mäerõhu toimel, loomuliku
võlvi teke
wölben
holvautuminen
образование свода, с

articulated boom

liigendpoom
veoki tõstetarind
gegliederte Scherstange, f
nivelpuomi
манипулятор, м

articulated truck

liigendkallur
kaevise veok tööks rasketes tingimustes
Knicklenker, m
niveltrukki
шарнирный самосвал, м

asbestosis

asbestoos

asbestitolmu sissehingamisest tekkiv kopsuhaigus

Asbestose, f

asbestoosi

асбестоз, м

assay

sisaldus

komponendi sisaldus proovimisel või teimimisel

Gehalt, m

pitoisuus

содержание, с

auger drill

maaoherdi

puurseade nõrga kivimi või sette väljamiseks suure diameetriga

puuri (oherdi) abil

Kohlenbohrer, m

maakaira

бурошнековая установка, ж

auxiliary shaft

abišaht

püst- või kaldkaeveõõs materjalide ja seadmete tõstmiseks

Hilfsschacht, m

tavarakuilu

вспомогательный ствол, м

backfilling

täitmine

kaevandatud ala täitmine loodusliku või tehisliku materjaliga

Einfüllung, f

täyttö

закладывание, ж

balance rope

vastutross

koormust tasakaalustav tõstetrossi haru

Nebenseil, n

vastapainoköysi
балансирующий канат, м

ball mill

kuulveski
peenpurusti, mille tööorganiks on metallkuulid
Kugelmühle, f
kuulamylly
шаровая мельница, ж

barren rock

aherkivim
kasuliku ainese ebapiisava sisaldusega kivim
taubes Gestein, n
arvoaineeton kivi
сопутствующая порода, ж

base metal

argimetall
metall, mis ei ole vääris- ega haruldane metall
unedel Metall, n
perusmetalli
бытовой металл, м

bearing capacity

kandevõime
pinnase või mäekonstruktsiooni vastupanuvõime koormusele
Tragfähigkeit, f
kantavuus
несущая способность, ж

bed

kihind
kihtide kooslus, pakk
Lager (Kohlenlager, Brennschieferlager), n
kerrostuma
пласт, ж

belt feeder

linttoitur
lindiga laadimisseade

Bandaufgeber, m
hihnasyötin
ленточный питатель, м

bench

astang
rõhtsa ülatasandi ning järsu nõlvaga väljamisjärk karjääris või
maagikaevanduses
Strosse, f
penger
уступ, м

bench blasting

astanglõhkamine
lõhkeväljamine astangute kaupa
Strossensprengung, f
pengerammunta
взрывание уступами, с

bench height

astangu kõrgus
astangu ülemise ja alumise tasandi vaheline mõõde
Strossenhöhe, f
pengerkorkeus
высота уступа, ж

benching

astangväljamine
paksu lasundi väljamine astangute kaupa, järkudega
Strossenbetrieb, m
pengerloughinta
выемка уступами, ж

beneficiation

väärindamine
mineraaltoorme töötlemine, näiteks õliks, ehitusmaterjaliks,
kütteks
Veredelung, f
jalostus
переработка, с

bit diameter

puur(kroon)i läbimõõt
augu läbimõõdule vastav puuri töödiameeter
Schnittweite, f
teräläpimitta
диаметр коронки / скважины, м

bit-grinding machine

puurikäi
puuri teritamiseks ette nähtud käi
Bohrerschleifmaschine, f
poraterän hiomakone
буроточильный станок, м

black powder

must püssirohi, suitsuga püssirohi
sõe, salpeetri ja väevli mehhaaniline segu, nõrk lõhkeaine
Schießpulver, n
mustaruuti
дымный порох, м

blade

tera
puurkrooni ja tööriista lõikav osa
Blatt, n
poranterä
пластинка, ж

blast

plahvatus, lõhkemine
lõhkeaine või surve all oleva aine energia kiire vabanemine
Explosion, f
räjähdys, räjäytys
взрыв, м

blast hole

lõhkeauk
väike puurauk lõhkelaengu paigutamiseks kivimisse, läbimõõt
<70 mm, pikkus <5 m
Sprengloch, m
louhintareikä, (ammutava) poranreikä
шпур, взрывная скважина, м

blast shelter

lõhkevarjend

kaeveõõs või rajatis personali varjumiseks lõhkamise ajal

Schutzraum, m

ampusuoja

убежище, с

blast wave

lõhkelaine

heli leviku kiirust ületav surveaine keskkonnas

Explosionswelle, f

räjähdysaalto

взрывная волна, ж

blastability

lõhatavus

kivimi omadus, mis iseloomustab tema purustatavust lõhkeaine plahvatuse toimel

Widerstand gegen Sprengung, m

räjätettävyyt

взрываемость, ж

blasted rock

lasu, lõhkelasu

lõhkamise tulemusel tekkinud kivimi hunnik

Haufwerk, n; Schlagshotter, m

louhe

развал, м; взорванная горная масса, ж

blaster (USA)

lõhkaja

lõhketööle spetsialiseerunud ja lubatud tööline

Sprengbauer, m

räjätittäjä

взрывник, м

blasting

lõhkamine

mäetöö operatsioon

Sprengung, f

räjättyminen
взрывание, с

blasting cap

lõhkekapsel
lõhkamisvahend
Sprengkapsel, f
tulilankanalli
капсюль-детонатор, м

blasting demolition

õhkimine
rajatiste ja tarindite purustamine lõhketööga
Sprengabbruch, m
räjättyminen
подрывание, с

blasting gelatine

paukželatiin
sültjas nitroglütseriin-lõhkeaine
Gelatinesprengstoff, m
räjähdysgelatiini
гремучий желатин, м

blasting machine

lõhkemasin, süütemasin
seade elektrivoolu genereerimiseks ja elektridetonaatoritesse
saatmiseks
Zündapparat, m
laukaisulaite
взрывная машинка, ж

blasting mat

kattematt
tarind või vahendid lõhatava objekti katmiseks lõhkamise mõju
vähendamiseks
Schutzmatte, f
suojamatto
предохранительный мат, м

blasting method

lõhkamismoodus

lõhkeaine, lõhkamisvahendite, laengute suuruse ja paigutuse ning süütamisviisi üldnimetus

Sprengweise, f

räjätystapa

метод взрывания, м

blasting operation

lõhketöö

kaljuste kivimite ja tugevate tarindite purustamine lõhkeaine abil

Sprengarbeit, f

louhinta (räjäytystyö)

взрывная работа, ж

block caving

plokk-varistamine

väljamisviis, kaevisse sundvaristamine

Blockbruchbau, m

lohkosorroslouhinta

подэтажное обрушение по блокам, с

block of rooms

kambriplokk

koristuskambrite kogum, tootmisüksus

Kammerblock, n

louhotilain ryhmä

камерный блок, м

blower

puhur, kohttuular

töökohta õhuvahetust tagav ventilaator

Gebläse, n

puhallin

вентилятор местного проветривания, м

blowhole

gaasiauk

puurauk maagaasi väljamiseks või dreenimiseks

Gaspore, f

kaasuonkalo

газоскважина, ж

blowing

tuulutamine
kaeveõõnte õhutamine
Abblasen, n
puhallus
проветривание, с

bohrings

puurmed, puurpuru
puurimisel tekkiv peenes
Bohrklein, n
porajauhe
буровая мелочь, м

boom

nool, room
kraana või ekskavaatori liikuv tõsteosa, tarind
Schwenkarm, m
puomi
стрела, ж

borer 1

puurija
puurtöö tegija
Bohrarbeiter, m
poraaja
бурильщик, м

borer 2

puurmeister
puurmeeskonna vastutav juht
Bohrer, m
kairaaja
буровой мастер, м

boring

puurimine
ümmarguse ristlõikega ava või käigu (tunneli) tekitamine ümber
pikitelge pöörleva seadme, masina või agregaadiga
Bohrung, f

poraus
бурение, с

boring tube

puurtoru
torujas puurlatt, ka puuraugu toestamiseks kasutatav toru
Erdbohrer, m
kairausputki
буровая труба, ж

bottom

põrand, põhi
kaeveõõne põhja tasand
Boden, n
peränpohja
почва, ж

bottom (underhand) bench

põhjaastang
kõige alumisem astang
Unterbank, f
pohjapenger
донный забой, м

bottom level

põhjatasand
kaeveõõne, ka karjääri põhja tasand
Grundsohle, f
pohjataso
донный горизонт, м

boulder

rahn
ebasoovitavalt suur kaevisse tükk, >400...>700 mm
(Fels)brocken, m
lohkare
негабарит, м

breaker

hüdropiik
hüdrauliliselt kasutatav tööorgan kivimi purustamiseks

Hauer, m
hydraulivasara
гидромолот, м

breaking

raimamine
kivimi massiivist irrutamine
Aufbrechung, f
irrottaminen (malmin)
отбойка, ж

briquette

brikett
peenest puistest pressitud kaubastatav tükkmaterjali
Brikett, n
briketti
брикет, м

briquetting

brikettimine
peenest puistest kauba või vaheprodukti tegemine
Brikettierung, f
briketointi
брикетирование, с

brittle rock

habras kivim
looduslikult nõrgenenud kivim
gelöstes Gestein, n
komiinen kallio
расчлененная порода, ж

brittleness

haprus
kõva kivimi vähene vastupanu survele, sitkuse antonüüm
Brüchigkeit, f
hauraus
хрупкость, ж

broken rock 1

kaevis

maapõuest irratatud kivim või sete, ka ehitustööl
Gebirgsmasse, f
irralinen kivimassa
отбитая горная масса, ж

broken rock 2

kaevis
kaevandamisel raimatud kivim
Fördererz, n
kaivannainen
горная масса, ж

brown coal

pruunsüsi
maavara, kaustobioliit
Braunkohle, f
ruskohiili
бурый уголь, м

bucket capacity

kopa mahutavus
ekskavaatori või kopplaaduri kopa tunnusarv, m²
Schaufelinhalt, m
kauhakoko, -tilavuus
объем ковша, м

building mineral

ehitusmaavara
looduslik mineraalne ehitusmaterjal
Steine und Erden, pl
rakennuskaivannainen
общераспространенные полезные ископаемые, мн

building stone

ehituskivi
ehitamiseks kaevandatav kivim
Baustein, m
rakennuskivi
строительный камень, м

bulk concentrate

lauskontsentraat

mitut kasulikku komponenti (metalli) sisaldav rikastusprodukt
Gesamtkonzentrat, n
yhteisrikaste
коллективный концентрат, м

bulk explosive

puistelõhkeaine
granuleeritud või pulbriline, padrundamata lõhkeaine
Pulversprengstoff, m
jauhemainen räjähdysaine
россыпное ВВ, с

bulk flotation

ühisfloteerimine
mitut kasulikku komponenti sisaldava kaevises üheskoos
rikastamine vahtmenetlusel
Gesamtflotation, f
yhteisvaahdotus
коллективная флотация, ж

bulldozer

buldooser
iseliikuv maasiirdamismasin
Bulldozer, m
puskutraktori
бульдозер, м

bumpy rock

mäelöögi oht
mäendusolude tunnus – väga kõrge mäerõhk viib kivimite
masiivist purskumiseni
Gebirgsschlaggefar, f
paukkuva kallio
опасность горных ударов, ж

bunker

punker
kaeveõõs või mahuti kaevisevoo ühtlustamiseks
Bunker, n
siilo
бункер, м

burden

vähima vastupanu joon

vähim kaugus laengu keskelt lähima vaba pinnani

Vorgabe, f

etu

линия наименьшего сопротивления, ж

by-pass

möödasõit

käik, kaevik või tee veovahendite suunamiseks

Ableistung, f

ohitus

объезд, м

by-product

kaastoode

soodsatel oludel kaubastatav produkt

Nebenerzeugnis, n

sivutuote

сопутствующий продукт, м

cabin

kabiin

masinajuhi tööruum

Kabine, f

hytti

кабин, м

cable anchor

trossankur

puurauku kinnitav tross külgekivimite hoidmiseks

Seilverankerung, f

vaijeripultti

канатный анкер, м

cage

kong

kast inimeste tõstmiseks ja alla laskmiseks šahtis

Förderkorb, m

nostokori

клеть, ж

cap lamp

kiivrilamp

lamp kaevurikiivri küljes

Mützenlampe, f

кырärälamppu

головная лампа, ж

capacity

kaevandamisvõime

ettevõtte tootmisvõimekus, massi- või mahuühikut ajaühikus

Kapazität, f

kapasiteetti

МОЩНОСТЬ, ж

cartridge

padrun

kogus lõhkeainet tehasepakendis

Patrone, f

patruuna

патрон, м

caved rock

varingulasu

kaeveõõnde varisenud kivim

Bruchberge, f

sortunut kivikasa

обвал, м

cave-in

varinguava

maapinnal avanenud varinguauk

Tagesbruch, m

sortuma

провал, с

cavern

kaevand

väike auk või koobas maavara kaevandamiseks

Höhle, f

luola

КОПИ, МН

caving

varing

kivimite varisemine

Nachfall, m

sortuma

обрушение, с

caving system

varistamine

väljamise ja lae käitlemise viis

Bruchbau, m

sorroslouhinta

выемка обрушением, ж

caving-in

varinguala

kokku varisenud kaeveõõs

Bruch, m

kaivossortuma

обрушенная горная выработка, ж

centrifugation

tsentrifuugimine

rikastusprodukti veetustamine tsentrifuugimisega

Schleudern, n

linkoaminen

центрифугирование, с

chain feeder

kett-toitur

kaevise laadimisseade

Kettenaufgeber, m

ketjusyötin

цепной питатель, ж

chamber blasting

kamberlõhkamine

lõhkamine maapõue rajatud lõhkeainega täidetud kambriga

Kammerschießarbeit, f

koloammunta

камерное взрывание, с

change house

rõivistu

töö- ja tavarõivaste vahetamise, hoidmise ja puhastamise ruumistu

Mannschaftskaue, f

pukuhuone

раздевальня, ж

charging

panustamine, laadimine

puuraugu täitmine lõhkeainega

Bohrladung, f

panostaminen

зарядка, м

charging device

panustusmasin

seade lõhkeaine laadimiseks puurauku või lõhkeauku

Ladeapparat, m

panustuslaite

зарядная машина, м

charging pattern

lõhkeskeem

lõhkelaengute ruumilise paigutamise kava ja/või joonis

Schießschema, m

panustuskaavio

схема расположения зарядов, ж

charging sheet

lõhkepass

lõhketöö tüüpdokument sama töö tegemiseks erinevates kohtades

Schießplan, n

latauskaavio

паспорт буровзрывных работ, м

chisel bit

purask, peitelpuur

lapiku otsaga raske terassilinder löökpuurimiseks

Bohrmeisel, m

talttäterä

долот буровой, м

chunk (USA)

rahn

ebasoovitavalt suur kaevise tükk, >400...>700 mm

(Fels)brocken, m

lohkare

негабарит, м

chute

renn

kaevise libisemist soodustav ja suunav transpordivahend

Rutsche, f

ränni

желоб, м

chute gate

liug

kaldkaeveõõs kaevise alla libistamiseks

Rollgang, m

luisti

скат, м

chute loading

liuglaadimine

kaevise laadimine veokisse piki renni

Verladung mit Rutsche, f

rännilastaus

погрузка желобом, ж

claim (to)

valdama

... mäeeraldist selle õiguspäraseks kasutamiseks, maavara

kaevandamiseks

beanspruchen

vallata

владеть правом добычи, с

clamshell

haardkopp, greifer

mitme lõuapoolmega kopp puistmaterjali teisaldamiseks

Baggergreifer, m
kahmuri (kauha)
грейфер, м

clarifier

seliti
jäätvee käitlemise seade või -rajatis (tiik, bassein)
Klarer, m
selkeytin
осветлитель, ж

class

klass
mineraaltoode, kaevis või nende osa, mille tunnuseks on osakeste (tükide, terade) mõõtmed
Klasse, f
lajite
класс, м

classification

sortimine, klassifitseerimine
kaevise jaotamine tükisuuruse või muu füüsilise erisuse alusel
Klassifikation, f
luokitus
классифицирование, с

classifier

sõelur
sõelumise seade
Klassierer, m
luokitin
классификатор, м

cleavage

halkus, klivaaž
kivimi purustatavust soodustav peitlõhelisus
Spaltbarkeit, f
lohkeavuus
кливаж, м

closed cribbing

täisriit

kividega täidetud puitriit kaeveõõne lae hoidmiseks ja sujuvaks langetamiseks

geschlossene Zimmerung, f

umpikehikko

костер с закладкой (крепь), м

closure plan

sulgemisprojekt

kaevanduse sulgemise jooniste, seletuskirjade, keskkonnamõju hindamise ja kulukalkulatsioonide kogum

Schließungsplan, f

sulkemissuunnitelma

проект закрытия, м

coal dust explosion

söetolmu plahvatus

raimamisel või muul moel õhku paiskunud söetolmu süttimine ja sellele järgnev kaeveõõntes leviv plahvatus

Kohlenstaubexplosion, f

hiilipölyräjähdys

взрыв угольной пыли, м

coarse flotation

jäme flotatsioon

järjestikuse vahtrikastuse esimene järk

Grobflotation, f

karkeavaahdotus

грубая флотация, ж

collapse

kollaps, massvaring

suurema allmaa-kaeveõõne (kambrite) raskete tagajärgedega varing

Zusammenbruch, m

sortuma

массовое обрушение, с

comminution

peenendamine

materjali peenemaks purustamine

Zerkleinerung, f
hienomurskaus
измельчение, с

compressed air

suruõhk
energiakandur gaasiplahvatusohtlikus kaevanduses
Druckluft, f
paineilma
сжатый воздух, м

concentrate

kontsentraat
rikastusprodukt, kuhu on koondatud suurem osa maavara kasulikust ainest
Konzentrat, n
rikaste
концентрат, м

concession

kontsessioon
lepinguline luba asuda riigi maavara kaevandama
Konzession, f
kaivospiiri
концессия, ж

concretion

suletis
kivimi erim põhikivimis, nt lubjakivist suletis põlevkivis
Erzbutzen, m
malmilinssi (pieni)
включение, с

cone crusher

koonuspurusti
koonilise rootoriga purustusseade
Kreiselbrecher, m
karamurskain
конусная дробилка, ж

connection drift

ühenduskäik

käik allmaakaevanduse erinevate kaeveõõnte vahel

Verbindungsstrecke, f

yhdysperä

сбойка, ж

consumption of explosives

lõhkeainekulu

lõhkamiseks kasutatud lõhkeaine massi ja lõhatud kivimi mahu suhe

Sprengstoffverbrauch, m

räjähdysaineen kulutus

расход ВВ, м

contour blasting

kontuurlõhkamine

kaeveõõne projekteeritud kuju tagav lõhketöö

Kontursprengung, f

profiiliräjäytys

контурное взрывание, с

contour hole

kontuuriaugud

kaeveõõne kuju tagamiseks puuritud augud piki seina, lae või põranda projekteeritud pinda, näiteks Tallinnas Laagna teel

Konturloch, n

reunareikä

контурная скважина, ж

core

puursüdamik

proovi puurimisel saadav silindriline kivimi näidis

Bohrkern, m

kairasydän

кern, м

core drilling

südamikpuurimine

kivimist silindrilise proovi välja puurimine

Kernbohrung, f

kallionäyttekairaus

кeрновое бурение, с

country rock

kõrvalkivim

maavara naaberkivim

Nebenstein, n

sivukivi

боковая порода, ж

cover

katend, lasum (geol)

maavaralasuendi peal olevate kivimite ja sete kogum

Deckgebirge, n

päällystä

покрывающая толща, ж

covering

kattekivimid

maavaralasuendi peal olevad kivimid ja setted

Überlagerung, f

katto, kattopuoli

вскрышные породы, мн

coyoting

röövkaevandamine

loata ja/või ülemäärane kaevandamine

Raubbau, m

ryöstökaivuu

хищническая добыча, ж

crater 1

kolu

kaevise kaadamisava

Fülltrichter, m

syöttösuppilo

разгрузочная воронка, ж

crater 2

varingulehter

kooniline varinguava

Krater, m

suppilo

воронка обрушения, ж

crawler base

roomikkulgmik

roomikutel kulgevate masinate käiguosa

Raupenfahrwerk, n

tela-alusta

гусеничная ходовая часть, ж

crawler excavator

roomikekskavaator

roomikkulguriga kaurits

Raupenbandbagger, m

telaketjukaivuri

гусеничный экскаватор, м

creep

põhjakerge

kaeveõõne põhja kerkimine mäerõhu toimel

Aufquellen, n

hiipuma

выпучивание, с

creep rate

roomekiirus

kivimite ja setete roomamise mõõtühik

Kriechgeschwindigkeit, f

ryömimisnopeus

скорость ползучести, ж

creeping

roomamine

kivimite ja setete omadus aja jooksul deformeeruda

Kriechen, n

hiipuma

ползучесть, м

crib

riittoestik

puitriitadest koostatud toestik

Grubenholzausbau, m

rukitus
костерная крепь, ж

cross bit drill

ristpeapuur
ristuvate lõiketeradega puuripea
Kreuzbohrer, m
ristipääpora
крестовидная (бурильная) головка, ж

cross section

põiklõige
kaeveõõne teljega ristuv tasand
Kreuzriss, m
poikkileikkaus
поперечное сечение, с

crosscut

põikkäik, kveerslaag
käike (korrusestrekke) omavahel ja neid kaevandushoovi ja/või
veokäikudega ühendav rõhtne käik
Querschlag, m
poikkiperä
квершлаг, м

crusher

purusti
kaevist peenendav seade
Brecher, m
murskain
дробилка, ж

crushing plant

purustusosakond
kaevise esmatöötluks seadmestatud ja mehitatud
tootmisüksus
Brechwerk, n
murskaamo
дробильная, ж

cut

soon

kivimisse lõigatud pilu

Schramm, m

kalliroleikkaus

вруб, м

cut-and-fill stoping

täitväljamine

maavara väljamine tühjendatud ruumi kohese täitmisega

Firstenbau mit Versatz, m

täyttölouhinta

выемка с закладкой, ж

cut-off-grade

piirsisaldus

maavara kaevandamisväärsust määrava komponendi leppeline

sisaldus või kvaliteeditunnus

Mindestgehalt, n

rajaritoisuus

кондиций, мн; предельное содержание (полезного / вредного) компонента, с

cuttability

lõigatavus

kivimi omadus anda järele lõikamisele

Scherfestigkeit, f

leikkauslujuus

сопротивление на резание, с

cutting 1

sisselõige

uue lõikejärgu alustamine mehhanilisel raimamisel

Einschnitt, m

leikkaus

врезка, ж

cutting 2

soonimine

kivimisse pilu lõikamine

schrämen

kalliroleikkaaminen

подрубка, ж

cutting angle

lõikenurk

nurk kivimit lõikava tera ja lõikesuuna vahel

Schneidewinkel, m

teräkulma

угол резания, м

cutting edge

lõiketera

kivimi mehhaanilise purustamise (raimamise, irrutamise)

tööelement

Bohrschneide, f

leikkaava terä

резец, м

cyclone

tsüklon

mitmeti kasutatav rikastusseade, nii kuiv- kui märgrikastamisel

Zyklon, m

sykloni

ЦИКЛОН, м

cylinder cut

silinderalgmurre

algmurde lõhkeaugud, mis moodustavad ette suunatud silindri

Zylindereinbruch, m

sylinterikiila

цилиндрический вруб, м

dam

tamm

pikem looduslikust kivimmaterjalist rajatis nt teetamm,

paisutamm jne

Damm, m

pato

дамба, ж

dead-end

umbkäik

käik, mis kuhugi välja ei vii

Blindort, m
umpiperä
глухой штрек, м

debris

peenes
kaevise ja puiste kõige peenem osa, terasuurusega
<10...25 mm
Feingut, n
hienoaines
мелочь, ж

decline

kallak
kaldne veokaeveõõs või inimkäik
steil einfallende Gang, m
ramppi
наклон, м

decorative stone

dekoratiivkivi
pinnakatteks kasutatav kauni toimi ja värviga kivim
Schmuckstein, m
koristekivi
декоративный камень, м

deflagration

pahvumine
lõhkeaine kiire termiline lagunemine detonatsiooni tekketa
Abflämmung, f
humahdus
дефлаграция, ж

delay

viivis
aeg üksikute laengute või laengugruppide plahvatuste vahel
Verzug, m
hidaste
замедление, с

delay blasting

viitlõhkamine

lõhkamine eriaegselt plahvatavate laengute või

laengugruppidega

Zeitsprengung, f

hidasteammunta

замедленное взрывание, с

delay detonator

viitdetonaator

elektridetonaator, mis plahvatab pärast määratud

ajavahemikku, viidet

Zeitzünder, m

hidastenalli

детонатор замедленного действия, м

delay element

viiviti

detonatsiooniintervalli tagav element või vahend viitlõhkamisel

Verzögerungssatz, m

hidaste-elementti

замедляющий элемент, м

delay ignition

viitsüütamine

detonaatorite või süütenööri järjestikune, vajaliku ajavahega

süütamine

Zeitzündung, f

hidastesytytys

зажигание с замедлением, с

delay time

viit-aste, intervall

normeeritud ajavahemik lõhkevõrgu initsieerimise ja

plahvatamise hetkede vahel, 0,01...10 s

Verzögerungsstufe, f

hidastusaika

интервал замедления, м

dense rock

tihke kivim

pehme monoliitne kivim, näiteks savi ja mõni põlevkivi

dichtes Gestein, n
tiivis kallio
вязкая порода, ж

density

tihedus
materjali massi ja tiheda (pooride ning tühemiketa) mahu suhe
Dichte, f
tiheys
плотность, ж

density of charge

laengu tihedus
panustatud lõhkeaine massi ja laenguaugu mahu suhe
Ladedichte, f
panostustiheys
плотность заряжения, ж

deposit

maardla
uuritud ja piiritletud kaevandamisväärse maavara kogum
maapõues
bauwürdige Lagerstätte, f
esiintymä
промышленное месторождение, с

desliming

hiivatustamine
rikastusprodukti puhastamine hiivast
Entschlämmung, f
liejunerotus
дешламация, ж

detonate (to)

detoneerima
lõhkeaine plahvatama panemine
detonieren
detonoida
детонировать

detonating cord

detoneeriv nöör

lõhkelaengut plahvatama panev nöörikujuline laeng

Sprengschnur, f

räjätävä tulilanka

детонирующий шнур, м

detonation

detonatsioon

lõhkeaine ülikiire keemiline reaktsioon

Detonation, f

detonaatio

детонация, ж

detonation wave

detonatsioonilaine

keemilise reaktsiooni ülikiire kulg lõhkeaines

Detonationswelle, f

räjähdysaalto

детонационная волна, ж

detonator

detonaator

lõhkelaengut plahvatama panev seadis

Zünder, m

räjäytin

детонатор, м

dewatering

veeärastus, veekõrvaldus

seadmestik ja protsess võimaldamaks kaevandamist

veerohketes kivimites

Wasserhebung, f

vedenpoisto

водоудаление, с

development

ettevalmistustöö

töö maavara väljamise alustamiseks

Aufschluss, m

valmistavat työt

подготовительные работы, мн

diamond drill

teemantpuur

teemantidega armeeritud puuripea eriti kõvade kivimite puurimiseks

Diamantbohr(maschine), f

timanttipora

алмазный бур, м

diamond drilling

teemantpuurimine

eriti kõvade kivimite puurimine teemantpuuriga

Diamantbohrung, f

timanttikairaus

алмазное бурение, с

dig (to)

kaevama

pinnast ja kivimit mehhaaniliselt liigutama

graben

kaivaa

копать, ж

dilution

aherdumine

aheraine lisandumine kaevisesse

Verdünnung, f

laimennus

разубоживание, с

dimension stone

klompkivi, müürikivi, sillutuskivi

kaevise töötlemise produkt, kaubastamiseks sobivasse mõõtu viidud ehituskivi

Werkstein, m

muotokivi

кладочный камень, м

dip

kallakus

kõrguste vahe suhe rõhtvahemaaga

Neigung, f

kaltevuus

НАКЛОННОСТЬ, Ж

direction of working

väljamissuund
mäetöö liikumise suund
Abbaurichtung, f
louhintasuunta
направление выемки, с

disc crusher

ketaspurusti
rikastusseade
Scheibenbrecher, m
levymurskain
дисковая дробилка, ж

disc feeder

ketastoitur
kaevist või puistet edastav seade
Tellerspeiser, m
levvysyötin
ДИСКОВЫЙ ПИТАТЕЛЬ, М

disc filter

ketasfilter
rikastusseade
Scheibenfilter, m
kiekkosuodatin
ДИСКОВЫЙ ФИЛЬТР, М

discharge chute

purgimisrenn
kaadatava materjali vastuvõtturenn
Abwurfrutche, f
purkausränni
желоб сброса, м

discharge hopper

purgimiskolu
kaadatava materjali vastuvõtuava
Schüttrichter, m

purkaussuppilo
яма сброски, ж

dissolving

leostamine
kasuliku komponendi (metalli) kivimist välja lahustamine
Aussolung, f
liuottaminen
растворение, с

dololime

dololubi
põletatud dolokivi
Dolokalk, m
dolokalkki
ДОЛОИЗВЕСТЬ, ж

down-the-hole drill

sukelpuur
suhteliselt autonoomne puuraugu põhjas töötav puurseade
Senkpumpe, f
урропораконе
глубинный бур, м

drag scraper bucket

heitkopp
trossidega käitav ekskavaatori kopp
Schürfkübel, m
vetokauha
ковш драглайна, м

dragline

draglain
trossidega käitava kopaga ekskavaator
Dragline, m
vetokauhakaivinkone
драглайн, м

drainage

kuivendamine
vee sissevoolu vähendamine kaevandamise võimaldamiseks

Abwässerung, f
vedenerotus
осушение, с

drainage hole

kuivenduskaev
kaevandatava ala või maapõue eelnevaks kuivendamiseks
puuritud puurauk
Abflussbohrloch, n
kuivatusreikä
дренажная скважина, ж

drawing

lohistamine
tarimine veovahendita või mingil alusel vedades
Abzug, m
veto
ВТЯГИВАНИЕ, ж

drawpoint

laadimisava
ava kaevise alla laskmiseks
Abzugstelle, f
lastausaukko
доставочная яма, ж

dredge

draag
ujuvseade veealuseks kaevandamiseks
Bagger, m
imuruorraaja
драга, ж

dressng plant

rikastusvabrik
kaevise väärtust tõstev või edasist töödeldavust parandav käitis
või tootmisüksus
Aufbereitungsanlage, f
rikastamo
обогажительная фабрика, ж

drift

käik

pikem rõhtne allmaakaevetöö

Gang, m

perä

ходок, м

drifter

läbija

käikude läbimisega (rajamisega) tegutsev mäetöoline

Vorrichtungsarbeiter, m

peränajaja

проходчик, м

drifting

läbimine

kivimite läbimine – käikude, tunnelite, šahtide jm rajamine

maapõue

Streckenvortrieb, m

peränajo

проходка, ж

drill bit

puuriotsak

eenduv teravik puurorgani (-pea, -krooni) teljel

Bohrspitze, f

kairanterä

буровой резец, м

drill dust

puurtolm

kuivpuurimisel tekkiv tolmpes (<1 mm) peenes

Bohrstaub, m

porapöly

буровая пыль, ж

drill holder

puurihoidel

vahend puuri töö-, remondi- või hooldusasendis hoidmiseks

Bohrerhalter, m

porapidin

держатель бура, м

drill hole

puurauk

kivimisse puuritud pikk (sügav) silindriline ava

Bohrloch, n

poranreikä

буровая скважина, ж

drill rod

puurvarras

ühest või paljudest jätkatavatest osast koosnev metallkang või
-toru

Bohrstange, f

poratanko

буровая штанга, ж

drill set

puurikomplekt

augu puurimiseks vajalik vahendite kogum, nagu puurpea,
-varras, -hoidel jne

Bohrersatz, m

porasarja

набор буров, м

drill steel

puuriteras

puuri materjal

Bohrstahl, m

porateräs

буровая сталь, ж

drillability

puuritavus

kivimi vastupanu puurimisele

Bohrbarkeit, f

porattavuus

буримость, ж

driller

puurija

puurtöö tegija

Bohrarbeiter, m
poraaja
бурильщик, м

drilling

puurimine
ümmarguse ristlõikega ava või käigu (tunneli) tekitamine ümber
pikitelge pöörleva seadme, masina või agregaadiga
Bohrung, f
poraus
бурение, с

drilling depth

puurimissügavus
puuraugu või aukude suurim ulatus ette või sügavuti; ei tarvitse
võrduda puuraugu sügavusega
Bohrtiefe, f
poraussyvyys
глубина бурения, ж

drilling equipment

puurvarustus
puurpead (-kroonid), latid, torud, voolikud jm puurimiseks vajalik
varustus
Bohranlage, f
porauskalusto
буровое оборудование, с

drilling jumbo

puurmasin
lõhke- ja/või ankruaukude puurimise seade, tavaliselt iseliikuv
Grossbohrwagen, m
porakone
буровая машина, ж

drilling metrage

puurmeetrid
puurimise mahu mõõtari
Bohrmeterleistung, f
porausmetrit
бурометры, мн

drilling pattern

puurimisskeem

puuraukude asendit, suunda ja sügavust kirjeldav dokument,

puurtöö projekti graafiline osa

Bohrschema, n

poraускаавио

схема бурения, ж

drilling rate

puuri edenemine, puuri ettenihke kiirus

puurimise tootlikkuse näitav

Bohrfortschritt, m

poran tunkeutuminen

скорость смещения бура, ж

drilling rig

puurimisplatvorm

suurem platvorm või lavats puurimiseks

Bohrbühne, f

poraуslava

буровая платформа, ж

drilling shift

puurimisvahetus

suurema augu puurimisel ühes vahetuses töötav meeskond

Bohrschicht, f

poraуsvuoro

буровая смена, ж

drilling sludge

puurhiib

kivimi märgpuurimisel tekkiv muda

Bohrschlamm, m

poraуsliete

буровой шлам, м

drilling speed

puurimiskiirus

puurimise tootlikkuse näitav

Bohrgeschwindigkeit, f

poraуsnopeus

скорость бурения, ж

drilling stand

puurimisalus
platvorm või lavats puurimiseks
Bohrgerüst, n
porauspukki
основание бура, с

drilling team

puurmeeskond
suurema augu puurimisel töötav meeskond, näiteks õli ja gaasi
puurimisel
Bohrmannschaft, f
porausmiehistö
бурильный состав, м

drilling water

puurivesi
puuri jahutav ja puurhiiba välja toov vesi
Spülwasser, n
porausvesi
вода для бурения, ж

drill-off test

proovipuurimine
geoloogiline töö – maavara või kivimi proovi hankimine
puurimise abil
Abbohr-Versuch, m
коерогаус
выбуривание пробы, с

drum feeder

trummeltoitur
kaevist või puistet edastav seade
Aufgabetrommel, f
rumpusyötin
барабанный питатель, м

drum filter

trummelfilter
seade pulbi veetustamiseks

Trommelfilter, m
rumpusuodatin
барабанный фильтр, м

drum separator

trummelseparaator
rikastusseade
Trommelseparator, m
rumpuerotin
барабанный сепаратор, м

dry drilling

kuivpuurimine
kivimi puurimine vedelikke kasutamata
Trockenbohrung, f
kuivarogaus
сухое бурение, с

dry screening

kuivsõelumine
kaevise või puistematerjali jaotamine tükide (terade) suuruse järgi õhkkeskkonas
Trockensiebung, f
kuivaerotus
сухая классификация, ж

dumper

kaadvagun
kallutatava mahutiga vagun
Kippwagen, m
dumpperi
думпер, м

dumping

kaadamine
puiste väljamine veovahendit kallutades või kummutades
Verkipfung, f
kaataminen
разгрузка, ж

dust

tolm

kaevise ja sette kuivad osised <1mm

Staub, m

pöly

пыль, ж

dust separator

tolmutustaja

seade ülipeene materjali (tolmu) eemaldamiseks kaevisest või rikastusproduktist

Entstauber, m

pölynpoistolaite

сепаратор пыли, м

earth pressure

maasureve

setete ja kivimite surve kaevandi või kaeveõõne külgedele

Erddruck, m

маарaine

давление массива, с

economic geology

majandusgeoloogia

õpetus maavarade majandushindamisest

Lagerstättenkunde, f

taloudellinen geologia

экономическая геология, ж

ejector

jugapump, ejektor

suruõhu või -vee joa toimel pumpav seade

Ejektor, m

ejektori

эжектор, м

electric detonator

elektridetonaator

elektrivooluga initsieeritav detonaator

elektrischer Zünder, m

sähkönalli

электродетонатор, м

electric ignition

elektersüütamine
plahvatuse initsieerimine elektridetonaatoriga
elektrische Zündung, f
sähkösytytys
электрическое зажигание, с

endless rope

lõputa köis
üle plokkide jooksev terasköis (tross), mille külge kinnituvad veovahendid: vagonetid, sadulad jm
Patentverschluss-Seil, n
suljettu nostoköysi
бесконечная тяга, ж

engineering geology

ehitusgeoloogia
maapõue ehituslikke omadusi uuriv geoloogia haru
Ingenieurgeologie, f
rakennusgeologia
инженерная геология, ж

environment

keskkond, (ümbritsev) keskkond
ümbrus, loodus-, tehis-, sotsiaalingimused, ka
kaevanduskeskkond ja geoloogiline keskkond
Umwelt, f
ympäristö
окружающая среда, ж

equalizing pocket

ühtlustuspunker
mahuti või kaeveõõs kaevisevoo ühtlustamiseks
Ausgleichbehälter, m
tasaussäiliö
бункер усреднения, м

equigranular

sõre, ühtlane (materjal)

enamvähem ühesugustest tükkidest või teradest koosnev
kaevis või puiste
grießig
tasarakeinen
равномерное распределение (зерен), с

excavator

kaurits, ekskavaator
kivimit ja puistematerjali väljav ja teisaldav masin, mis ise ei tari
Ausgräber, m
kaivinkone, kaivuri
экскаватор, м

exploitation

maavara kasutamine
maavara tarbimine kaevandamiseks või maatoena
Ausbeutung, f
hyödyntäminen
эксплуатация, ж

exploration

maavara uuring, maardla uuring
maavara või maardla omaduste määramine geoloogiliste
meetoditega
mineralische Exploration, f
malminetsintä, raaka-ainevarojen etsintä
геологическая разведка, ж

exploration heading

proovikäik
maavara tehniliseks proovimiseks rajatav allmaa-kaeveõõs
Versuchsstrecke, f
koeperä
опытной штрек, м

exploration drift

uuringukäik
maavara või maardla omaduste määramiseks rajatav kaeveõõs
Erkundungsstrecke, f
tutkimusperä
разведочный штрек, м

exploration hole

uuringupuurauk

maavara omaduste määramiseks puuritav auk

Erkundungsbohrloch, n

etsintäreikä

разведочная скважина, ж

exploration permit

uuringuluba

maavara uuringut lubav dokument

Explorationsrecht, n

valtaus

право на проведение геологическую разведку, с

explosion

plahvatus

lõhkeaine energia ülikiire vabanemine

Explosion, f

räjätys, räjähdys

ВЗРЫВ, м

explosion gas

lõhkegaas

lõhkeaine plahvatuse gaasiline jääk

Sprenggas, n

räjähdyskaasu

ВЗРЫВНЫЕ ГАЗЫ, мн

explosion proof

plahvatuskindel

seadme või aine omadus mitte põhjustada gaaside või tolmu

plahvatust

explosionssicher

räjähdyssuojattu

взрывобезопасный, м

explosive

lõhkeaine

keemiline ühend või nende segu, mille saab panna plahvatama

Sprengstoff, m

räjähdysaine

взрывчатое вещество, с

explosive charge

laeng, lõhkelaeng

lõhkamise ühik, projektikohane lõhkeaine kogus

Sprengladung, f

räjähdyspanos

заряд ВВ, м

explosive power

lõhkeaine töövõime

lõhkeaine võimekuse tunnus

Sprengkraft, f

räjähdystehto

работоспособность ВВ, ж

explosive storage

lõhkeaineladu

erinõuetele vastav allmaaruum või pealmaarajatis

lõhkematerjalide hoidmiseks ja välja andmiseks

Sprengstoffmagazin, n

räjähdyksainevarasto

склад взрывчатых веществ, м

extracting a pillar

terviku väljamine

tervikuteks jäetud maavara väljamine

Abpfeilung, f

pilarinloughinta

погашение целика, с

extraction

väljamine

kivimi irutamise looduslikust olekust

Abtrag, m

loughinta

выемка, ж

face

esi

liikuv tööpaik maapõues

Felswand, f

kalliopinta

забой, м

face breast

ee rind
ee püstne töötasand
Abbaufrent, f
rintaus
грудь забоя, ж

face of heading

käigu esi
töökoht rajatava käigu otsas
Ortsbrust, f
peränpääty
забой штрека, м

facing

freesimine
maavara väljamine õhukeste rõhtsate kihtidena
Fresen, n
jyrsintä
фрезерование, с

fan

tuular, ventilaator
kaevanduse või selle osa õhuvahetust tagav seade
Lüfter, m
tuuletin
вентилятор, м

fan cut

lehvikalgmurre
algmurde lõhkeaugud, mis moodustavad lehviku kujundi
Fächereinbruch, m
viuhkakiila
веерный вруб, м

fastener

ankrulukk
toetusankrut kivimis hoidev detail
Halter, m
kiinnike

ЗАМОК, М

feed

sisend(voog)

rikastamisele suunatav kaevise või selle osa voog

Aufgabe, f

syöte

исходная масса, ж

feed mechanism

söötur

kaevist või puistet suunav ja doseeriv seade

Forschubkraft, f

syöttökoneisto

питательное устройство, с

feeder

toitur

kaevist või puistet veovahendisse vahendav seade

Füllvorrichtung, f

syötin

питатель, м

field

väli

maardla osa: uuringuväli, kaeveväli, kaevandusväli, karjääriväli

Abbaufeld, n

kenttä

выемочное поле, с

filler

täiteaine

poore ja tühemikke täitev ning nende täitmiseks kasutatav

peenes

Füllmaterial, n

täyteaine

наполнитель, ж

filling

täidis

materjal ammendatud kaeveõõnte täitmiseks

Versatz, m
täyte
закладка, м

filling device

täitur
ammendatud ala täitmiseks kasutatav seade või seadmestik
Füllvorrichtung, f
täyttölaite
закладочное устройство, с

filling material

täitematerjal
ammendatud ala täitmiseks kasutatav materjal
Versatzgut, n
täyteaine
закладочный материал, м

fine crushing

peenestamine
materjali peeneks purustamine
Feinmahlung, f
jauhatus
измельчение, с

firing

lätmine
süütenööri süütamine
Zündung, f
sytytys
воспламенение, с

fixation

pingus
kivimi või toestikuelemendi pingestatud olek
Einspannung, f
kireys
натяжение, с

flat rope

lametross

lintjas tross
Flachseil, n
lattaköysi
плоский канат, м

floor

põrand
kaeveõõne põhja pind
Sohle, f
pohja (perän)
пол, м

flotability

floteeritavus
kaevis sobivus vahtrikastuseks
Flotierbarkeit, f
vaahdotettavuus
флотирруемость, ж

flotation cell

flotoüksus
vahtrikastusseade, mille patareid moodustavad rikastusvabriku
põhiseadmestiku
Flotationszelle, f
vaahdotuskenno
флотационная единица, ж

flotation plant

flotovabrik
vahtrikastust kasutav rikastusvabrik
Flotationsanlage, f
vaahdotamo
флотационная фабрика, ж

flow sheet

rikastusskeem
rikastustehnoloogia seadmete ja protsesside lihtsustatud
kujutis, projekti osa
Apparatestammbaum, m
rikastuskaavio
схема обогащения, ж

flue gas

põlemisgaas
allmaapõlengul tekkiv gaasisegu
Verbrennungsgas, n
savukaasu
газы горения, мн

flushing

uhtmine
kaevise rikastamine või rikastusprodukti pesemine veega
uhtudes
Spülung, f
huuhtelu
промывка, ж

flushing device

uhteseade
kaevise rikastamise või rikastusprodukti pesemise seade
Spülsanlage, f
huuhtelulaite
промывочный сосуд, м

flushing water

uhtevesi
uhtmisel kasutatav vesi, ka uhtmise jäätvesi
Spülwasser, n
huuhteluvesi (porauksessa)
промывочная вода, ж

foot side

põhi, lamam (geol)
lasundi all olevad kivimid
Liegendes, n
lieve (malmin)
подошва, ж

footwall

aluskiht
väljatava lasundi alla jääv kivimikiht
liegende Schicht, f
jalanpuoli
подстилающий, м

fraction

fraktsioon

kaevise või rikastustoote erinevate omadustega osad, näiteks põlevkivi ja aheraine, liiv ja kruus jm

Fraktion, f

fraktio

фракция, ж

fractured rock

praoline kivim

arvukate pragudega kivim

gespalten Gestein, n

rakoinen kivi

трещиноватая порода, ж

fractured (faulty) rock

halgas kivim

hõlpsalt lõhenev kõva kivim, näiteks kilt

splitterige Gebirge, n

lustainen kallio

расщепляющая порода, ж

frame

raam

toestikuelement, mis koosneb vähemalt kahest toest (propsist) ja neile toetuvast talast

Gerüst, n

kehikko

рама, ж

frame support

raamtoestik

raamidest koosnev toestik

Schrotzimmerung, f

kehikkotuki

венцовая крепь, ж

frequency of joints

praolisuus

kivimi omadus, mida mõõdab pragude arv pikkusühikus

Risshäufigkeit, f

rakotiheys

частота трещин, ж

front loader

kopplaadur

kopaga masin kivimi tarimiseks ja laadimiseks

Frontlader, m

etukuormuri

ковшовый погрузчик, м

froth flotation

vahtrikastamine, floteerimine

märgrikastusmenetlus, milles peenestatud kaevis

separeeritakse vahu abil

Schaumschwimmaufbereitung, f

vaahdotus

флотация, ж

fume

lõhkeving

plahvatusgaasi jääk kaeveõõnes

Nachschwaden, m

savu

угар, м

funnel

lehter

põhjaavaga kaadamissüvend

Füllort, m

suppilo

яма, ж

fuse igniter

süütel

süütenõõride läitmisvahend

Zündladung, f

sytytyslanka

затравка, ж

fuse initiation

tulega süütamine

lõhkelaengute initsieerimine süütenööri ja kapsel-
detonaatoritega
Zündschnurzündung, f
tulilankasytytys
зажигание, с

gallery

galerii
rõhtne kaevanduskäik, näiteks Piusa klaasiliivakaevanduses
Galerie, f
avausperä
галерея, ж

gangue

aheraine
kasuliku aine madala sisaldusega või kasutu kaeviselisand
Bergart, f
raakku
балласт, м

gangue mineral

ahermineraal
kasuliku ainese ebapiisava sisaldusega mineraal
Gangmineral, n
sivukivimineraali
сопутствующий минерал, м

gas indicator

gaasiindikaator
mõõdik maagaasi sisalduse määramiseks kaeveõõne õhus
Gasanzeigegerät, n
kaasunilmaisín
индикатор газа, м

gas seepage

gaasieritumus
maagaasi imbumine kaeveõõnde või kaevu
Ausgasung, f
kaasunpäästö
газовыделение, с

geological risk

geoloogiline risk

maavara koguse ja omaduste määramatusest tulenev füüsiline või majanduslik oht kaevandamisel

geologische Gefahr, f

geologinen riski

геологический риск, м

geologist's compass

mäekompass

geoloogiliseks tööks kohandatud magnetkompass

Grubenkompass, m

geologikompassi

горный компас, м

geomechanics

geomehhaanika

maapõue mehhaanilisi omadusi ja ilminguid käsitlev teadusharu

Geomechanik, f

геомекааниikka

геомеханика, ж

geostatistics

geostatistika

geoloogilisi ja mäenduslikke arvandmeid käsitlev teadusharu

Geostatistik, f

geostatistiikka

геостатистика, ж

geotechnology

geotehnoloogia

maapõuealane inseneriõpe Eestis

Geotechnologie, f

geoteknologia, geotekniikka

геотехнология, ж

glory hole stoping

varingväljamine

väljamisviis: raimatud või nõrga kivimi lehtrikujuline alla

varistamine

Pingenbergbau, m

suppilolouhinta

выемка с обрушением потолочин, ж

goaf

väljatud ala

maavarast tühjaks tehtud ala, ruum

Alter Man, m

loppuun louhittu louhostila

отработанное пространство, с

grader

maahöövel, greider

maa tasandamise liikurmasin

Bodenhobel, m

tiehöylä

грейдер, м

grading

tasandamine

kaevandamisega rikitud maa korrastamise töö

Planierung, f

vaakitseminen

выравнивание, с

grain

tera

puistematerjali osis, 1...10 mm

Korn, n

rae

частица, ж

grain size

terasuurus

peene puistematerjali mõõtari

Korngrösse, f

raekoko

размер зерна, м

granularity

terisus

puiste eri suurusega osakeste jaotumine massi alusel

Körnung, f

rakeisuus
гранулометрический состав, м

granulation

granuleerimine
terade (<10 mm) valmistamine peenesest
Granulierung, f
pelletointi
гранулирование, с

gravity separation

gravitatsioonirikastamine
kaevise osakeste tiheduse erinevusel põhinev rikastusmoodus
Gravitationsaufbereitung, f
painovoimamenetelmä
гравитационный метод обогащения, м

grindability

jahvatatavus
materjali vastupanu peenendamisele
Mahlbarkeit, f
jauhautuvuus
измельчаемость, ж

grinding

jahvatamine
materjali peenendamine alla 0,1 mm
Mahlen, n
jauhaminen
размалывание

gripping jaws

haarats
seade puurtorude hoidmiseks vahetamise ajal
Gestängeabfangkeil, m
tartuntaleuat
челюсти захвата, мн

grizzlies

varbsõel
jämedatest, tavaliselt rööpsetest varbadest, enamasti kaldne
tarind kaevise esmaseks sõelumiseks
Stangenrost, m

kiskovälpät
колосниковый грохот, м

grizzly

sari
hõre sõel
Rost, m
välppä
решето, с

grizzly feeder

varbtoitur
varbadest koostatud kaevist suunav seade
Stanbaufgeber, m
välppäsyötin
колосниковый питатель, м

grit

peenkruus
kruusast välja sõelutud peen või peenestatud osa (<50 mm)
Grus, m
murska
мелкий \ измельченный гравий, м

ground water lowering

põhjaveetaseme alandus
mäetööde põhjaveekihti kuivendava mõju mõõtarv
Grundwasserabsenkung, f
pohjavedenpinnan alentaminen
снижение уровня подземной воды, с

ground waves

maalained
maa laineline vappumine
Grundbeben, n
maa-aallot
поверхностные волны, мн

ground vibration

maavõnked
maa ja kivimite nõrk võnkumine lõhkamise või masinate töö
toimel

Bodenerschütterung, f
maan värähtely
вибрация земной поверхности, ж

groundwater

põhjavesi
vesi kivimites, peamiselt lõhededes ja poorides
Grundwasser, n
pohjavesi
подземная вода, ж

grout hole

süstiauk
puurauk massiivi tugevdava vedeliku või pulbi surumiseks
kivimitesse
Einpressloch, n
injektointiporanreikä
инъекционная скважина, ж

grouted bolt

betoonankur
kivimisse betoneeritud siduv tarind
Injektionsanker, m
sementoitu pultti
бетонный анкер (крепления), м

grouting

süstimine
tugevdava vedeliku või pulbi surumine kivimisse
Injektion, f
injektointi
инъекция, ж

grouting pump

süstipump
seade massiivi tugevdava vedeliku või pulbi surumiseks
kivimitesse
Verpressumpenaggregat, n
injektiorumppu
инъекционный насос, м

guide hole

eel(puur)auk

ettepoole puuritud puurimist ja raimamist hõlbustav auk

Führungsloch, n

ohjausreikä

направляющая рейка, ж

hammer

vasar

tööriist, ka vasarpurusti tööorgan

Hammer, m

vasara

МОЛОТ, М

hammer and chisel

kirka ja vasar

mäemeeste embleem

Schlägel und Eisen, m

hakku ja vasara

кирка и МОЛОТОК, М

hammer crusher

vasarpurusti

kaevise purustusseade

Hammerbrecher, m

vasaramurskain

молотковая дробилка, ж

hammer mill

vasarveski

kaevise peenendusseade

Hammermühle, f

vasaramylly

молотковая мельница, ж

hand drill

käsi puur

käes hoitav kivipuur

Handbohr, m

käsi pora

ручное сверло, с

hand drilling

käsipuurimine

kivisse puurimine käsipuuriga või meisli ja vasaraga

Handbohrung, f

käsiporaus

ручное бурение, с

hand mucking

käsilaadimine, käsitsi laadimine

raimatud kivimi laadimine kühvli ja muude käsitsitöö

vahenditega

von hand laden

käsinlastaus

ручная навалка, ж

hang fire

hilisplahvatus

ohtlikult hilinenud plahvatus

Spätschuss, m

myöhästynyt räjähdys

западавший взрыв, м

hanging side

ülakülg

lasundi pealmised, tavaliselt nooremad kaaskivimid

Hangendschichten, f

kattoruoli

покрывающие породы, мн

hanging wall

laekivimid, lasum (geol)

lasundi peal olevad kivimid

Hangende, n

katonpuoli

висящий бок, м

hard metal drill

kõvasulampuur

kõvasulamiga armeeritud kivipuur

Hartmetallbohr, m

kovametallipora

твердосплавный бур, м

hard metal drill bit

kõvasulam-puuripea

kõvasulamiga armeeritud kivipuuri otsak või pea

Hartmetallkrone, f

kovametalliterä (-kruunu)

твердосплавная буровая головка, ж

hard rock

kaljune kivim

kivim survetugevusega >5 MPa

Festgestein, n

kiinteä kivi

скальная горная порода, ж

hardhat

kask, kaevurikiiver

allmaakaevuri turvamüts

Grubenhelm, m

kaivoskypärä

шахтерская каска, ж

hardness

kõvadus

materjali vastupanuvõime kriimustamisele, lõikamisele, täkestamisele

Härte, f

kovuus

крепость, ж

haulage

tarimine, lähivedu

raimatud kivimi toimetamine lasust veovahendisse

Strebförderung, f

lastaus

доставка, ж

haulage drift

veokäik, kogumisstrekk

rõhtne kaeveõõs kaevise tarimiseks ja veoks

Förderstrecke, f

kuljetusperä

транспортный штрек, м

haulage level

veokorrus. kogumiskorrus
korruskaevanduse abikorrus kaevise veoks tõsteni
Fördersohle, f
kuljetustaso
транспортный этаж, м

hauling rope

veoköis
veojõu ülekandevahend
Förderseil, n
vetoköysi
тяговой трос, м

headframe

tõstetorn
tarind tõstetava materjali, seadme ja/või inimeste vajalikule
kõrgusele toimetamiseks
Förderturm, m
nostotorni
шахтный копер, м

heading

käik, strekk
pikem rõhtne kaeveõõs maavaralalasundi sees
Strecke, f
vaakaperä
штрек, м

heavy-media separation

raskevedelik-rikastamine
rikastusviis, mis kasutab kaevise osakeste erinevat tihedust
Schwertrübeverfahren, n
raskasväliaine-erotus
обогащение в тяжелой среде, с

height of charge

laadimiskõrgus
kõrgus, milleni ulatub kaevist tõstma
Ladehöhe, f

lastauskorkeus
высота погрузки / разгрузки, ж

high-grade ore

rikas maak
kõrge kaevandamisväärsusega maak, maavara
Reicherz, n
rikas malmi
богатая руда, ж

hoist

tõste
rajatised ja seadmed kaevise, inimeste, seadmete ning
materjalide kaevandusest välja tõstmiseks ja alla laskmiseks
Aufzug, m
nostinlaite
главный подъем, м

hoist drum

tõstetrummel
trummel, millele tõstemasin kerib tõsteköie
Fördertrommel, f
hissirumpu
подъемный барабан, м

hoist rope

tõstetross
tõste peamine ülekandevahend
Aufzugseil, n
nostoköysi
подъемный канат, м

hoist shaft

tõstešaht
püst- või kaldkaeveõõs kaevise ja inimeste tõstmiseks
Förderschacht, m
hissikuilu
ствол подъема, м

hoist station

tõstejaoskond

tõstet käitav mehitatud seadmestik
Schachtförderanlage, f
nostolaitos
подъемная, ж

hoisting

tõstmine
kaevise maa alt välja toimetamine
Aufwinden, n
nosto (kiven, malmin)
подъем, м

hoisting capacity

tõstevõime
kaevanduse tõste tootlikkuse tunnusarv
Förderleistung, f
nostoteho
МОЩНОСТЬ ПОДЪЕМА, ж

hoisting installation

tõsteseade
seadmete kogum: tõstemasin, -torn, -apratuur jm
Hebegerät, n
nostolaite
подъемная установка, ж

hoisting machine

tõstemasin
tõste peamasin, vints
Fördermaschine, f
nostokone
подъемная машина, ж

hole

kaevus, šurf
allmaakaevandust maapinnaga ühendav kaeveõõs
Bewetterungsborloch, f
aukko
шурф, м

hole deviation

puurhälve
puuraugu hälbimine etteantud suunast
Bohrlochabweitung, f
porausvirhe
отклонение скважины, шпура, с

horn

hoiatussignaali
ohtlikust sündmusest teatav signaal
Warnung, f
äänimerkki
сигнал, ж

hydraulic classifier

vesiklassifikaator
märgrikastusseade kaevis sortimiseks
Stromklassierer, m
hydraulinen luokitin
гидравлический классификатор, м

ignite

süütama
süütenööride läitmine
zünden
sytyttää
воспламенить

ignition device

süüteseade
elektridetonaatorite initsieerimise seade
Zündapparat, m
sytytyslaite
взрывное устройство, с

ignition pattern

süüteskeem
süütenööride järjestikuse läitmise juhised
Zündschema, n
sytytyskaavio
схема зажигания, ж

impact crusher

löökpurusti
kaevise töötlemisseade
Prallbrecher, m
iskupalkkimurskain
дробилка ударного действия, ж

impact grinding

löökpeenendamine
kaevise purustamisviis
Prallmahlung, f
iskujauhatus
мельница ударного действия, ж

impact test

löökkatse
lõhkeaine löögitundlikkuse, ka kivimi löögitaluvuse test
Schlagversuch, m
iskukoe
испытание на удар, с

impeller

impeller
vedelikke või gaase liigutav (tõukav) pöörlev rikastusseadme
tööorgan
Flügelrad, n
potkuri
импеллер, м

incidental mineral

kaasmaare, -kaevis
maardlas esinev kõrvalise tähtsusega mineraaltoore
unedles Gebirge, n
oheiskivennäisaine
сопутствующее ископаемое, с

incline skip track

tõstekallak
kaldkaeveõõs vagonettide üles tõmbamiseks
Schrägaufzug, m
koirarata
уклон, м

inclined drift

kaldkäik
kaldne allmaakäik
Schrägberg, m
vinoperä
наклонный ходок, м

inclined raise

kaldtõste
kaevise tõstetalitus kaldšahtis või -käigus
Schrägaufhauen, n
vinonosto
наклонный подъем, м

inclined shaft

kaldšaht
kaevandust maapinnaga ühendav kaldkäik kaevise ja materjalide veoks
flacher Schacht, m
vinokuilu
наклонный ствол, м

indicated reserve

reservvaru
maavara usaldusväarsuse kategooria, mõõdukalt uuritud mineraaltoorme oletatav kogus maapõues
angedeutete Reserve, pl
mahdollinen malmivaranto
Запасы категорий C1 и C2

industrial mineral

mineraaltoore
maavarad ja mäetööstuse toodang, mis ei ole maak ega kütus
Industriemineral, n
teollisuusmineraali
минеральное сырье, с

inferred mineral resources

uuringuvaru
geoloogilise uuringu ja hindamise staadiumis olev mineraaltoorme umbkaudne kogus
vermuteter Vorrat, m

mahdolliset mineraalivarannot
запасы категорий C2, мн

inspection

järelevalve
töö- ja keskkonnaohutuse kontrollimine
Inspektion, f
valvonta
надзор, м

inspector of mines

mäeinspektor
mäetöö ohutuse riiklik järelevalvaja
Berginspektor, m
kaivostarkastaja
горный надзор, м

instantaneous detonator

hetkdetonaator
väga lühikese (<1 ms) toimeajaga elektridetonaator
Momentzünder, m
momenttinalli
детонатор мгновенного действия, м

instantaneous firing

hetklõhkamine
lõhkamine, kui kõik laengud plahvatavad üheaegselt
Momentzündung, f
momentaaninen sytytys
мгновенное взрывание, с

intact ore 1

jääkvaru
kaevandamisväärse maavara väljamata jäänud varu
anstechendes Erz, n
kiintomalmi
остаточный запас, м

intact ore 2

tervik
ehitiste ja kaeveõõnte hoidmiseks väljamata jäetud maavara
kaevandamisalal

Feste, f
malmipilari
целик, м

intermediate level

vahekorras
korruskaevanduse abikorras, näiteks puurimiseks
Mittelsonhle, f
välitaso
промежуточный этаж, м

jaw crusher

lõugpurusti, põskpurusti
jämeda kaevisse peenendamise seade
Backenbrecher, m
leukamurskain
щековая дробилка, ж

jig

setiti
rikastusseade kivimi kergemate ja raskemate tükkide
eraldamiseks veega loksutades
Setzmaschine, f
hytkytin
отсадочная машина, ж

jigging

setitamine
rikastusmoodus kaevist vee või õhuga loksutades
Setzarbeit, n
hytkytysrikastus
отсадка, ж

key stone

võlvilukk
võlvtoestiku ülemine, sulgev lüli
Schlussstein, m
lukkokivi
замок арки

kibble

tõstetoober

trossi otsas rippuv anum kaevise tõstmiseks šahti läbimisel
Förderkübel, m
kipro
бадья, ж

large hole blasting

suurauklõhkamine
suure diameetriga >200 mm puuraukude kasutamine
lõhkamisel
Großbohrlochsprengverfahren, n
suurreikäammunta
взрывание крупными зарядами, с

large hole cut

puuritud algmurre
ette puuritud, lõhkeaukudest oluliselt jämedam tühi auk, mis
hõlbustab lõhkeraimamist
Großbohrlocheinbruch, m
suurreikäkiila
врубовая скважина, ж

layer

kiht (geol)
lasundi osa
Lage, f
kerros
пачка, ж

leaching

leostamine
maavara kasuliku komponendi (metalli, soola) välja lahustamine
maapõues või raimatud kaevisest
Auslaugung, f
liuotus
выщелачивание, с

level

korrus
samal sügavusel paiknevate veo- ja käituskaeveõõnte kogum
sügavas kaevanduses
Abbausohle, f
kaivostaso

горизонт, м

lift hole

tõstekaevus, -auk

suure diameetriga puurauk abi- või hädatõsteks

Hebungsbohrloch, n

nostoreikä

подъемная скважина, ж

lignite

pruunsüsi, ligniit

maavara, kaustobioliit

Braunkohle, f

ruskohiili

бурый уголь, м

lining

vooderdis

kivimeid kattev toestiku element

Ausfütterung, f

verhous

облицовка, ж

loader 1

laadija

tööline, operaator

Beladegerätführer, m

lastaaja

грузчик, м

loader 2

laadur

masin kaevise laadimiseks või tarimiseks

Lader, m

kuormauskone

погрузочная машина, ж

loading

laadimine, koormamine

materjali tõstmine, lükkamine või laskmine veovahendisse

Ladung, f

lastaus
погрузка, ж

loading bridge

laadimissild
tarind veovahendi koormamiseks
Verladebrücke, f
lastauslaituri
погрузочный мост, м

loading drift

laadimiskäik
kaeveõõs veovahendi koormamiseks
Ladestrecke, f
lastausperä
погрузочный штрек / ходок, м

long face

laava
pikk koristusesi, eelkõige käsitsi laadivate kaevuritega
Streb, m
rintamana toteutettava kaivamistapa
лава, ж

longhole blasting

pikkpuurauk-lõhkamine
lõhkamisviis tavalisest pikemate puuraugulaengutega
Langlochsprengung, f
pitkäreikäammunta
метод взрывания длинными скважинами, м

longitudinal section

pikilõige
püstne tasapind piki kaeveõõne, lasundi või maagikeha
suurimat mõõdet
section in Längsrichtung, n
pitkittäisleikkaus
продольное сечение, с

longwall working

pikkesei-väljamine

kaevandamisviis, mille puhul koristusee pikkus on suurem kui
kaeveõõne laius ja kõrgus
Strebbau, m
pitkän seinän louhinta
выемка длинными забоями, ж

loose rock 1

rabe kivim
looduslikult pehme ja pude kivim
brüchiges Gestein, n
löysä kivi
рыхлая порода, ж

loose rock 2

kobestatud kivim
lõhkamisega, mehhaaniliselt või geomehhaniliselt
(mäesurvega) nõrgestatud kivim
lockeres Gestein, n
louhittu kivi, irtokivi
разрыхленная порода, ж

loosened rock

raimatud kivim
lahti murtud, lõhatud või lõigatud kivim
loses Gebirge, n
komuinein kallio
отбитая порода, ж

lorry (UK)

veoauto
veok üldvedudeks
Lastwagen, m
kuorma-auto
грузовик, м

loss (of ore)

kadu
kasutamiskõlbmatuks muudetud või kasutuks osutunud
maavara varu
Verlust, m
malmitappio
потери, мн

low-grade ore

lahja kaevis

alaväärtuslik, nõuetele mittevastav maak, maavara

Armerz, n

köyhä malmi

убогая руда, ж

lump ore

tükk-kivi

suuretükiline (>10cm) maagikaevis

Stückerz, n

kappalemalmi

кусовая руда, м

lump size

tükisuurus

kaevisse ja purdmaterjali mõõt arv

Stückgrösse, f

raekoko

размер куска, м

lumpy

tükiline

jämeda kaevisse ja puiste omadus

stückig

kappaleista koostuva

кусковатый, м

magnetic separation

magnetsepareerimine

kivimite magnetiliste omaduste erinevust kasutav rikastamine

magnetische Scheidung, f

magneettinen rikastus

магнитная сепарация, ж

magnetic separator

magnetseparaator

magnetiiti (rikastusvedeliku rasket komponenti)

rikastusproduktidest kõrvaldav seade

Eisenabscheider, m

magneettierotin

магнитный сепаратор, м

main haulage level

peaveokorrus

sügava kaevanduse peamiste veokaeveõõnte tasand (korrus)

Hauptfördersohle, f

pääkuljetustaso

главный откаточный горизонт, м

main level

peakorrus

sügava kaevanduse peatasandil paiknevate kaeveõõnte kogum

Hauptsohle, f

päätaso

главный горизонт, м

main shaft

peašaht

kaevanduse peamine šaht, kaevanduse tinglik keskpunkt

Hauptschacht, m

pääkuilu

главный ствол, м

man way

inimkallak

kalkkäik inimeste liikumiseks või veoks

Fahrschacht, m

porrastie

люДСКОЙ уклон, м

map of patented claim

mäeeraldise plaan

dokument, mäeeraldise tasapinnaline kujutis

Grubenplan, m

kaivospiirikartta

план горного отвода, м

massif

massiiv

looduslik kivimkooslus

Gebirgsmassiv, f

vuorimassiivi

МАССИВ, М

mechanical properties

mehaanilised omadused

kivimi omadused: surve-, tõmbe- ja nihketugevus, abrasiivsus, väljatatavus jm

mechanische Eigenschaften, pl

mekaaniset ominaisuuudet

механические свойства, мн

medium

keskkond

aine (vedelik, gaas või tahkes), milles toimub protsess

Medium, n

väliaine

среда, ж

mesh

sõela ava, sõelaskaala

võrksõelte mõõtühik, avade arv ühe tolli pikkusel lõigul

Lochweite, f

mesh-arvo

меш, м

military explosive

militaarlõhkeaine

sõjanduses kasutatav lõhkeaine

militärische Sprengstoff, m

sotilasräjähdysaine

ВВ военного назначения, с

mill

veski

kaevise ja puiste peenestusseade

Mühle, f

jauhimo

мельница, ж

mine

kaevandus

rajatis maavara kaevandamiseks

Bergwerk, n; Grube, f

kaivos
шахта (угольная), ж; рудник, м

mine foreman

mäetöö juht
mäetöö vastutav juht kaevanduses
Obersteiger, m
kaivostyönjohtaja
начальник смены / шахты, м

mine gas

kaevandusgaas
allmaakaevandusse, eelkõige kivisöekaevandustesse tungiv
maagaas
Grubengas, Kohleflözgas, n
metaani
метан, м

mine opening

avamine
kaevanduse avamine, mäetöö esimene järk
Eröffnung, f
kaivosaukko
вскрытие, с

mine surveying

mäemõõtmine, markšeideeria
maavarade kaevandamisel, eelkõige allmaatingimustes tehtav
geodeetiline töö
Markscheidekunde, f
kaivosmittaus
маркшейдерская съёмка, ж

mine surveyor

mäemõõtja, markšeider
mäetööde mõõdistaja, allmaa-geodeet
Markscheider, m
kaivosmittaja
маркшейдер, м

mine timber

toetuspost

kaeveõõne vahetut lage hoidev props

Grubenstempel, m

kaivospuu

стойка, ж

mine wagon

wagonett

rataskulgmikuga veovahend veovõimega <10t

Grubenhund, m

vaunu

вагонетка, ж

mineable

kaevandamiväärne, aktiivne (varu, maardla)

tasuv ja keskkonnapiirangutest vaba maavara varu

bauwürdiger Vorrat, m

louhintakelpoinen

балансовые запасы, мн

mineable reserve

kaevandav varu

kaevevälja väljatav varu

aktuell Vorrat, m

malmivarat

извлекаемый запас, м

miner

mäemees

mäenduse erialainimene

Bergmann, m

vuorimies

горняк, м

mineral

maare

väheuuritud ja/või madala kaevandamisväärsusega võimalik

mineraalressurss

Bodenschätze, pl

kaivoskivennäinen

потенциальное полезное ископаемое, с

mineral dressing

rikastamine

kaevise väärtust tõstev või edasist töödeldavust parandav protsess või tehnoloogia

Aufbereitung, f

rikastus

обогащение, с

mineral economics

määmajandus

õpetus maavarade majandamisest

Bergwirtschaft, f

mineraalitalous

горное хозяйство, с

mineral exploration

maavara varumine

maavara geoloogiline uuring, tasuvusuuring ja uuringu ning kaevandamise keskkonnamõju hindamine

Vorratserkundung, f

malminetsintä

заготовка запасов, ж

mineral resources

mineraalressurss

maavara üldine kogus maapõues

Mineralressource, f

mineraalivarannot

минеральные ресурсы мн

minerals

maavara

kaevandamis- ja usaldusväärne mineraalressurss maapõues

Mineralvorkommen, n

kaivannainen, malmi

промышленное полезное ископаемое, с

miners lung

pneumokonioos

kutsehaigus, mille põhjustab sisse hingatud tolm

Staublunge, f

pölykeuhko

пневмокониоз, м

miner's phthisis

silikoos

ränitolmu sisse hingamisest tekkiv kopsuhaigus

Silikose, f

kivipölykeuhko

силикоз, м

mining

kaevandamine

maavara kaubastamine, kõik tööd maavara varumisest kuni

kaevisest tehtud kauba võõrandamiseni

Abbau, m

kaivosloughinta

добыча полезных ископаемых, угля / руды, ж

mining claim

mäevaldus

maavara kaevandamise õigust tagav maa- ja maapõuevaldus

Grubenfeld, n

valtaus

горный участок, м

mining community

kaevandusasum

kaevanduspiirkonna majanduslik ja sotsiaalne süsteem, linnalik taristu

Bergstadt, Bergbaugesend, f

kaivosyhdyskunta

горный поселок, м

mining district

kaevanduspiirkond

kaevandamistegevusele omaste rajatiste, asumite ja taristuga ala

Grubenrevier, n

kaivosalue

бассейн, м

mining engineer

mäeinsener

maapõue, eriti maavarade käitlemise tehnilise kõrgharidusega
erialainimene
Bergingenieur, m
vuori-insinööri
горный инженер, м

mining engineering

mäendus
teaduse ja tehnika valdkond maavarade varumisest,
kaevandamisest, rikastamisest ja mäetööde keskkonnamõju
ohjamisest
Bergbau, f
kaivostekniikka
горное дело, с

mining field

kaevandusväli
allmaakaevandamiseks sobiva maavara piiritletud ala maardlas
Bergwerksfeld, n
kaivoskenttä
шахтное поле, с

mining geology

maavarageoloogia
maardlate otsingu ja uuringuga tegelev rakendusgeoloogia haru
Grubengeologie, f
kaivosgeologia
горная геология, ж

mining industry

mäetööstus
maavarade kaevandamise ja töötlemisega tegelev tööstusharu
Bergbauindustrie, f
vuoriteollisuus
горная промышленность, ж

mining law

mäeseadus
maavarade kaevandamise korda ja tööd reguleeriv seadus
Berggesetz, n
kaivoslaki
горный закон, м

mining legislation

mäeõigus

maavarade kaevandamist reguleeriv seaduste ja õigusaktide kogum, ka vastav õpetus

Bergbaugesetzgebung, f

kaivoslainsäädäntö

горное право, с

mining license

kaevandamisluba

maavara kaevandamise õigust kinnitav dokument

Bergwerkskonzession, f

kaivoslupa

право на добычу полезных ископаемых, с

mining method

kaevandamisviis

maavara avamise, väljamise ja veo tehnoloogia

Abbauart, f

louhintamenetelmä

система разработки, ж

mining operation

mäetöö

töö maapõues

Grubenbetrieb, m

kaivostyö

горная работа, ж

mining plot

lank

osa kaevanduse koristusväljast

Abschnitt, m

lohko

столб, м

mining share

mäeeraldis

maavara kaevandaja käsutusse antud maapõue osa

Bergwerksanteil, m

kaivospiiri
горный отвод, м

mining technology

mäetehnika
maavarade kaevandamise tehnoloogia
Abbautechnik, f
kaivosteknoloogia
горная технология, ж

mining wood

toestuspuut
kaeveõõnte toestamiseks kasutatav puitmaterjal
Grubenholz, n
kaivospuutavara
крепёжный лес, м

misfire

tõrkelaeng
plahvatamata jäänud laeng
Versager, m
räjähtämätön panos
отказ, м

mixed explosive

lõhkesegu
mehhaaniline segu, mis kooste käigus saab lõhkeaine
omadused
explosives Gemisch, n
seosräjähdysaine
взрывная смесь, с

moisture

niiskus
kivimis või settes oleva vaba vee ja niiske kivimi massi suhe
Feuchtigkeit, f
kosteus
влажность, ж

mucker

ülepealaadur

alt üles, üle enda taha kaadava kopaga allmaalaadur
Wurfschaufellader, m
heittokuormaaja
ковшовая погрузочная машина, ж

mucking

koristustöö
maavara raimamine ja tarimine ning abioperatsioonid
Aufschaufeln, n
lastaus
навалка, ж

mucking machine

koristuslaadur
raimatud kivimi laadur koristustööl
Lademaschine, f
lastauskone
навалочная машина, м

mudcap

välislaeng
purustatava objekti peal lõhatav laeng
Auflegeladung, f
pintapanos
наружный заряд, м

natural gas

maagaas
gaasiline maavara
Erdgas, n
maakaasu
природный газ, м

natural resources

loodusressurss
majandusressurss, mis pole inimeste loodud (toodetud)
Naturraumdarangebot, n
luonnonvarat
природные ресурсы, мн

natural stone

looduskivi

eheda pinnaga ehituskivi
Naturstein, m
luonnonkivi
природный камень, м

natural ventilation

loomulik tuulutus
kaevanduse õhutamine loomuliku tõmbe abil
natürliche Bewetterung, f
rainovoimainen ilmanvaihto
естественная тяга, ж

niche

nišš
väike umbne kaeveõõs kaevisse või materjalide mahutamiseks
või tööliste varjumiseks
Nische, f
tasku
ниша, ж

nitro-glycerine

nitroglütseriin
lõhkeainete, eelkõige dünaamiidi peamine komponent
Nitroglyzerin, n
nitroglyseriini
нитроглицерин, м

non-metal

mittemetall, tehnotoore
mineraaltoodang, mis ei ole metall, näiteks väävel, fosfor jt
Nichtmetall, n
epämetalli
неметалл, м

nonmetallic mineral

mittemaakne maavara
kütusena, ehitamiseks ja/või keemilise toormena kasutatav
maavara nagu põlevkivi, lubjakivi, fosforiit jm
nichtmetallische Bodenschätze
maa-aines
нерудные полезные ископаемые, мн

occurrence

leiukoht

potentsiaalse maavara esinemise ala

Vorkommen, n

mineraalivaranto

месторождение, м

oil shale

rõlevkivi

kivim, mille orgaanilise aine õliandvus on >20%

Brennschiefer, Ölschiefer m

öljyliuske

горючий сланец, м

open cast (mine)

karjäär

kaevandamiskoht, kus kasutatakse vaalkaevandamist

Tagebau, m

avokaivos

разрез (угольный); карьер, м

open pit

karjäär

kaevandamiskoht, kus kasutatakse aukkaevandamist

offene Grube, f

avolouhos

карьер, м

open pit mining

aukkaevandamine

kaevandamisviis, mille tulemusel maasse jääb auk, süvend,

veekogu

Tagebautechnologie, f

avolouhinta

транспортная система разработки, ж

open-cast field

karjääriväli

avakaevandamiseks sobiva maavara piiritletud ala

Bruchfeld, n

kaivoskenttä

карьерное поле, с

ordinary cut

tava-almurre

mingites mäendustingimustes üldlevinud almurre; näiteks põlevkivikaevandustes telgsümmeetriline lehvikalmurre C-kihis
Einfacheinbruch, m

tavallinen kiila

простой вруб, м

ore

maak

metallide tootmiseks sobiv maavara, mõnes keeles ka maavara üldnimetus

Erz, n

malmi

руда, ж

ore area

leiuuala

maavara esinemise piirkond

Erzgebiet, n

malmin pinta-ala

рудonoсная площадь, ж

ore block

varuplokk

terviklik kogum maavara

Erzblock, n

malmio

блок, м

ore body

maagikeha

vabakujuline maagilasund maapõues

Erzlagerstätte, f

malmiesiintymä

рудное тело, с

ore discovery

ilming

ebapiisava koguse või madala kvaliteediga maarde esinemise

koht või ala

Vorkommnis, n

malmilöydös
рудопроявление, с

ore field

kaeveväli
kaevandatava maavara piiritletud ala
Erzfeld, n
malmikenttä
рудное поле, с

ore grade

kasuliku aine sisaldus
maavara kasulikkuse tunnus
Erzgehalt, m
malmipitoisuus
содержание полезного компонента, с

ore pass

kaeviselask
püst- või kaldkaeveõõs kaevise alla laskmiseks
Rolloch, n
kaatokuilu
рудоспуск, м

ore zone

levila
maardlate, leiukohtade ja maardeilmingute piirkond
Vorkommenrevier, n
malmialue
бассейн, м

outlet

saak (rikast)
rikastusprodukti suhe lähtematerjali
Auslass, m
ulosotto
исход, м

outlier

ekse
viga proovimisel

gestörte Probe, f
häiriintynyt näyte
отклонение, с

output

tootlus, saagis
kasuliku aine kogus lähtemassist või pindalalt
Gewinn, m
saanti
производительность, ж

overbreak

ülevälje
üle määrara või üle piiri väljatud kogus maavara või kaevist
Mehrausbruch, m
ylilouhinta
перебор, м

overburden

katend
maavara katvad kivimid ja setted karjääris
Obergestein, n
maapeite
вскрыша, ж

overhand stope

laeastang
raimamatav kaevis kaeveõõne laes
Firstenstoss, m
kattolouhos
потолочный уступ, м

overhand stoping

ülalt järkama
kaevisel väljamine ruumika koristuskaeveõõne (löövi) laest
Firstenbau, m
kattolouhinta
потолкоуступная выемка, ж

overhead loader

ülepealaadur

alt üles, üle enda taha kaadava kopaga allmaalaadur
Wurfschaufellader, m
heittokuormaaja
ковшовая погрузочная машина, ж

overload

ülekoormus
lubatust suurem koorem või koormus
Überlast, f
ylikuorma
перегрузка, ж

oxygen balance

hapnikubilanss
hapnikku sisaldavate ja oksüdeeruvate komponentide vahekord
lõhkeaines või -segus
Sauerstoffgleichgewicht, n
happitasapaino
кислородный баланс, м

pack

täiteriit
ammendatud alasse laotud kivimriidad
Bergemauer, f
täyte
забутовка, ж

panel

paneel
ristkülikukujuline osa kaeveväljast lavamaardlas
Feldesteil, m
paneeli
панель, м

parallel hole cut

rööplõhkeauk-almurre
ette suunatud paralleelsetest lõhkeaukudest moodustatud
almurre
Parallelbohrlocheinbruch, m
yhdensuuntaisreikäavaus
вруб параллельными шпурами, м

particle shape

terakuju

kivimi või mineraali osakese kuju

Kornform, f

raemuoto

форма частичны, ж

particle size distribution

tükisus

eri suurusega tükkide (>1 cm) / terade (<1cm) omavaheline suhe purdmaterjalis

Stückigkeit, f

hiukkaskoon jakauma

кусковатость, ж

pellet

pellet, pabul

peenest puistest tehtud ümarad osised (>10 mm)

kaubastamiseks või edasiseks töötlemiseks

Pellet, n

pelletti

пеллет, м

pelletizing

pelleteerimine, pabuldamine

peenest puistest kaubastamiseks sobiva sõmera materjali (pelletite, pabulate) tegemine

Pelletisierung, f

pelletointi

пеллетизация, с

percussion drilling

löökpuurimine

kivimi puurimine löögiga lõhkuva tööorgani (peitli, puraski) abil

Schlagbohrung, f

iskuporaus

ударное бурение, с

percussive rock drill

puurvasar

löökpuur käsitsi või manipulaatoriga puurimiseks

Bohrhammer, m

vasaraporakone
бурильный молоток, м

permanent support

püsitoestik
kaeveõõne pikaeline toestik
endgültiger Ausbau, m
pysyvä lujitus
постоянная крепь, ж

permeability

läbilaskevõime
kivimite ja setete omadus lasta läbi vedelikke ja gaase
Durchlässigkeit, f
läpäisevyys
пропускаемость, ж

permitted explosive

ohutu lõhkeaine
alandatud plahvatustemperatuuriga lõhkeaine, mille plahvatus
ei süüta atmosfäärigaasi ega -tolmu
Sicherheitssprengstoff, m
varmuusräjähdysaine
безопасное по взрыву газа и пыли ВВ, с

personnel hoist

inimtõste
seade ja/või teenistus inimeste tõstmiseks
Mannschaftsaufzug, m
henkilönosturi
людовой подъем, м

petroleum

maaõli, nafta
süsivesikutest koosnev vedel või püdel maavara
Erdöl, n
maaõljy
нефть, ж

picking belt

sorteerimislint

liikuv lint, millel kaevisest eraldatakse kasulikud, kasutatud või kahjulikud erimid
Leseband, n
poimintahihna
сортировочная лента, ж

piece

tükk
kaevise ja purdmaterjali osis, >1 cm
Stück, n
kappale
кусок, м

pillar

piilar
väljamata maavarast või tehismaterjalist sammas kaeveõõne lae hoidmiseks
Pfeiler, m
pilari
столбчатый целик, м

pilot heading

suunakäik
läbimise või töö suunas ette rajatud kaeveõõs
Führungstollen, m
suuntaperä
опережающий забой, м

pipe charge

hülsslaeng
toruga või torusse laetav lõhkeaine
Rohr(sprengstoff)ladung, f
putkipanos
трубчатый заряд, м

pit 1

kaevandus, auk (liiva-, savi-)
kaevandusrajatis maapõues kaevandamiseks
Grube, f
kaivos, louhos
рудник, м; копи, мн

pit 2

kaevand, šurf (geol)
auk maapõue proovimiseks
Schurf, m
aukko
шурф, м

pithead building

tõstehoone
šahtipealne hoone
Huthaus, n
nostotorni
здание подъема, с

pitman

kaevur
kaevandustööline
Bergarbeiter, m
kaivosmies
шахтер, рударь, м

placer

puistmaak, hajamaak
setetes hajali maakmineraal
Seifenerz, n
jokiuramalmi
россыпная руда, ж

plant

vabrik
mineraaltooret töötlev käitis või selle osa, näit rikastusvabrik
Werk, n
laitos
фабрика, ж

plastic deformation

plastne deformatsioon
kaeveõõne või terviku kuju jääv muutus mäerõhu toimel
plastische Deformation, f
plastinen muodonmuutos
пластическая деформация, ж

plastic explosive

plastlõhkeaine

laenguks käsitsi vormitav pehme lõhkeaine

plastischer Sprengstoff, m

muoviräjähde

пластическое ВВ, с

plasticity

plastsus

kivimi ja sette mehhaaniline omadus

Plastizität, f

plastisuus

пластичность, ж

platform

lava

alus kõrges kohas töötamiseks

Arbeitsstufe, f

koroke

площадка, м

plough (UK)

sõehöövel

seade kivisõe raimamiseks pikas ees

Höbel, m

hiiliaura

струг, м

plough cut

kiilalgmurre

algmurde lõhkeaugud, mis moodustavad kiilu kujundi

Keileinbruch, m

aurakiila

клиновой вруб, м

plow (USA)

sõehöövel

seade kivisõe raimamiseks pikas ees

Höbel, m

hiiliaura

струг, м

pneumatic motor

pneumomootor

suruõhu energiat mehhaaniliseks tööks muundav masin

Pressluftmotor, m

ilmamootori

пневмодвигатель, м

pneumoconiosis

pneumokonioos

kutsehaigus, mille põhjustab sisse hingatud tolm

Staublunge, f

pölykeuhko

пневмокониоз, м

pocket

salv

kaeveõõs, väikene nišš

Tasche, f

siilo

закром, м

power shovel

mehhaaniline labidas

ekskavaatori tüüp

Schaufelbagger, m

kaivinkone

механическая лопата, ж

predressing

eelrikastus

kaevise ette valmistamine edasiseks rikastamiseks või

väärindamiseks

Voraufbereitung, f

esirikastus

первичная обработка, ж

presplit blasting

eel-lõhkamine

raimamist hõlbustava prao ette lõhkamine

Einbruchschießen, n

esirakoammunta

взрывание контурной щели, с

pressure wave

survelaine

keskkonnas heli kiirusel kulgev plahvatustekkeline deformeeriv laine

Druckwelle, f

paineaalto

вола сжатия, ж

primary charge

lööklaeng

lõhkeaine laengut plahvatama paneva jõulise lõhkeaine annus

Schlagpatrone, f

aloitepanos

боевик, м

primer

primaarlaeng

detonatsiooni võimendav jõulise lõhkeaine annus

Initialzündler, m

räjäytin

первичный заряд, м

primer cartridge

süütepadrun

süütenõõride kimbu süütamise vahend

Zündpatrone, f

sytytyspatruuna

воспламенительный патрон, м

probable mineral resources

prognoosvaru

maavara usaldusväärsuse kategooria – ebapiisavalt uuritud

maarde umbkaudne kogus maapõues

wahrscheinlich Vorrat, m

todennäköiset mineraalivarannot

прогнозные запасы, мн

productive (deposit, bed)

tootus (kihind)

maavaralasuami kaevandamisväärne osa

produktiv (Flöz, Lager)

tuotanto-(kerrostuma)
производительный (пласт), м

prospecting licence

otsinguluba (geol)
maavara otsimise õigust kinnitav dokument
Bergwerksansbruch, m
etsintälupa
право на поиск полезных ископаемых, с

prospection drilling

uuringupuurimine
puurtöö maavara uuringu eesmärgil
Erkundungsbohren, n
tutkimusporaus
разведочное бурение, с

proved mineral resources

tarbevaru
maavara usaldusväarsuse kategooria – piisavalt uuritud,
tõestatud kogusega ja talutava keskkonnamõjuga kaevandatav
maavara varu
sicher Vorrat, m
todedut mineraalivarannot
запасы категорий А+В, мн

pyramid cut

püramiidalgmurre
algmurde lõhkeaugud, mis moodustavad püramiidja kujundi
Pyramideneinbruch, m
kartiokiila
пирамидный вруб, м

quarry

kivimurd, pisikarjäär
ehituskivi pealmaa-kaevandamiskoht
Steinbruch, m
kivilouhos
камнелом, м

quarrying

kivimurdmine

ehituskivi avakaevandamine
Steinbruchbetrieb, m
avolouhinta
камнеломня, ж

raise

tõus
tõusev käik
Ausfahrt, f
nousu
подъем, м

raise boring

üles puurimine
lõhkaukude puurimine alt üles
Aufwärtsbohrung, f
nousunporaus
восстающее бурение, с

raise climber

tõstealus
mööda kaldteed rööbastel liigutatav liikuv alus
fahrbare Aufbruchbühne, f
nousunajohissi
тележка наклонного подъема, м

ramp

ramp, kaldtee
kaldtee või käik veokitele, sirjooneline, looklev või spiraalne
Rampe, f
vinoajotie
спиральный съезд, м

rate of dilution

aherdusaste
aheraine suhtemäär kaevises või kaubas
Verdünnungsmenge, f
laimennusaste
степень разубоживания, ж

ratio of concentration

kontsentratsioonimäär (rikast)
kasuliku osa näitav rikastustootes
Konzentrationsrate, f
rikastussuhde
степень концентраций, ж

reagent

reagent (rikast)
vahtrikastusel kasutatav keemiline ühend
Reagenz, n
reagenssi
реагент, м

reamer

avardaja
puurauku laiendav organ
Bohrlochausräumer, m
avarruspora
расширитель, ж

reamer bit

avarduspea
auku laiendav puuri pea või kroon
Erweiterungsbohrer, m
avarrusterä
расширяющая головка, ж

reaming

avardamine
puuraugu või kaeveõõne mahutavuse suurendamine
Nahnehmen, n
avarrus
расширение, с

recess

süvendamine
kaeveõõne allapoole viimine
Absackung, f
syventäminen
углубление, с

reconnaissance (of ore)

otsing

geoloogiline töö - maavara varumise esimene staadium

Schürfung, f

etsintä

поиск, м

recovery

saagis

kaevise töötlemisprodukti ja lähtematerjali massi suhe

Ausbeute, f

saanti

выход, м

recultivation

rekultiveerimine

rikutud maa taastamine viljelusmaaks

Rekultivierung, f

maisemointi

рекультивация, ж

residual stress

jääkpinge

maapõue tasakaalustumata pingeseisund pärast mäetööd

Restspannung, f

jäännösjännitys

остаточное напряжение, с

resistance

taluvus

tarindi võime koormust kanda või vastu võtta, näit survetaluvus, löögitaluvus, hetktaluvus jm

Festigkeit, f

vastus

сопротивление, с

respirator

respiraator

mürgiste gaaside ja tolmu eest kaitsev filtreeriv või õhku andev mask

Atenschutzmaske, f

hengityssuojain

респиратор, м

rest product

jääk

võimalikku kasutamist leidev vaheprodukt

Rest, m

jäännöstuote

остаток, м

return sheave

päraplokk

ketas kõie tagasi suunamiseks

Umkehrscheibe, f

köysipyörä

хвостовой блок, с

rippability

kobestatus

kivimi või sette järeleandvus rebimisele, kobestamisele

Aufreißbarkeit, f

kaivettavuus

рыхляемость, ж

ripper

kobesti

seade nõrga kivimi, tugeva settekihi või külmunud pinnase lahti rebimiseks

Aufreißer, m

ripperi

рыхлитель, м

ripping

kobestamine

nõrga kivimi, tugeva settekihi või külmunud pinnase traktorivannasega lahti rebimine

Nahreißen, n

revintä

рыхление, с

rock

kivim

mineraalide tahke terviklik kogum

Gebirge, m

kivilaji

горная порода, ж

rock anchor

ankur

kivimeid siduv süvistarind

Ankerbolzen, m

ankkuripultti

анкер (элемент крепи), м

rock bolting

ankurtoestik

ankrutest koosnev toestik

Gesteinsverankerung, f

kalliopulttaus

анкерное крепление, с

rock burst

mäelöök

kivimite purskumine kaeveõõnde kõrges mäerõhu toimel

Bergschuss, m

ampuva kallio

горный удар, м

rock cavity

kaeveruum

maapõue rajatud tühimik

Hohlraum, m

louhittu tila

горное помещение, ж

rock classification

kivimite klassifikatsioon

kivimite jaotus tehniliste omaduste alusel

Gebirgsklassifizierung, f

kallioluokitus

классификация горных пород, м

rock drift

väliskäik

käik väljaspool maavaralasadit

Gesteinsstreke, f

raakkuperä

полевой штрек, м

rock drill

kivipuur

puurmasin kivimite ja tugevate setete puurimiseks

Steinbohrer, m

kalliopora

сверло для камня, с

rock drill machine

kaevanduspuurmasin

masin kivimisse puurimiseks

Gesteinsbohrmaschine, f

kallioporakone

шахтная бурильная машина, ж

rock engineering

mäetehnika

õpetus maapõue käitlemisest

Felsbau, f

kalliotekniikka

горная техника, ж

rock factor

väljatavus

kivimi vastupanu väljamisele (ekskaveerimisele, lõhkamisele, kobestamisele) iseloomustav tunnus

Gewinnungsfaktor, m

kalliovakio

коэффициент добываемости, м

rock filling

täitekivim

ammendatud ala täitmiseks kasutatav kivim

Bergversatz, m

täyttökivi

закладочная порода, ж

rock mechanics

kaljumehaanika

õpetus kivimimassiivi käitlemisest ja reaktsioonide ohjamisest

Gebirgsmechanik, f

kalliomekaniikka

механика горных пород, ж

rock movement

kivimite liikumine

mäetöoga mõjutatud kivimimassiivi aeglane liikumine raskusjõu toimel

Gebirgsbewendung, f

kallion liikunta

сдвигение массива, с

rock pile

lasu

raimatud kivimi puiste, hunnik

Steinspeicher, m

kivikasa

отвал, м

rock pressure

mäerõhk

kaeveõõnte rajamisest tekkinud pingeseisund maapõues

Gebirgsdruck, m

kalliopaine

горное давление, с

rock throw

kivimite paiskumine

purunenud või purustatud kivimi kiire sihipäratu kulgemine

Verwerfung, f

kiven heitto

разброс пород, м

rod mill

varrasveski

kaevise peenestusseade

Stabmühle, f

tankomylly
стержневая мельница, ж

roll crusher

valtspurusti
kaevise purustusseade
Walzenbrecher, m
valssimurskain
валковая дробилка, ж

ROM (run-off-mine)

kaevis, mäemass (van)
rikastuseelne väljatud kaevis
Roherz, m
raakalmi
вынутая горная масса, ж

roof

lagi
kivimid kaeveõõne kohal
Firste, f
katto
кровля, ж

roof arch

loomulik võlv
kaeveõõne püsivaks võlvunud lagi, näiteks Piusa koobastes
Firstengewölbe, n
kattoholvi
естественный свод, м

roof cave-in

laevaring
laekivimite kontrollile allumatu langemine
Bruch des Hangenden, m
katonsortuma
обрушение кровли, с

roof control

laekäitlus
allmaatöökoha laekivimite püsivuse tagamine

Hangendbeherrschung, f
katonhallinta
управление кролей, с

room

kamber
ruumikas allmaa-kaeveõõs
Kammer, f
tila
камера, м

room and pillar mining

sammastervikutega kamberkaevandamine
kaevandamisviis, mille puhul põhilage jäetakse hoidma
väljamata maavarast ruudu- või ringikujulise põiklõikega
tervikud
Kammerpfeilerbau, m
pilarilouhint
камерная система разработки со столбчатыми целиками, ж

ropeway

kõistee
tarind kaevise, materjalide ja inimeste veoks terastrossil
rippuvate veovahenditega
Seilbahn, f
köysirata
канатная дорога, ж

rotary drill

keerdpuurmasin
pöörleva puuriga kaevanduspuurmasin
Drehbohrmaschine, f
kiertoporakone
станок вращательного бурения, м

royalty

kaevandamistasu
maavara kaevandamise eest makstav tasu, andam
Bergregal, n
kaivospiirimaksu
горная поддата, ж

RQD (rock quality designation)

RQD-arv

kivimimassiivi tugevuse hinnang (meetod ja skaala)

RQD-Zahl, f

RQD-luku

показатель RQD, м

rubbish

jääde

kasutamiskõlbmatu produkt

Abgang, m

jäte

ОТХОДЫ, МН

rupture strength

katketugevus

kivimi ja teiste materjalide vastupanu tõmbele ja paindele

Bruchfestigkeit, f

murtolujuus

сопротивление на разлом, с

safety factor

ohutustegur

kordaja valemis, mis tõstab arvutustulemi ohutust

Sicherheitsfaktor, m

turvallisuuskerooin

коэффициент безопасности, м

safety fuse

süütenöör

põleva südamikuga nöör initsieeriva tule siirdamiseks

kapseldetonaatorini

Zündschnur, f

aikatulilanka

огнепроводный шнур, м

sand

liiv

peen kivimmaterjal või puiste, terasuurusega 1...5 mm

Sand, m

hiekk

песок, м

scaling

rookimine

kaeveõõne lae ja seinte puhastamine poollahtistest

kivimipangastest ja koorikutest

Abblättern, n

rusnaus

уборка кровли / груди забоя, ж

science of mining

mäeteadus

maavarade uurimist ja kaevandamist käsitlev teadus- ja

õppesuund

Bergbaukunde, f

kaivosoppi

горная наука, ж

scrape

kraapimine

kaevise kogumine ja tarimine kaeveõõne põhja mööda

lohistades

Abschürfung, f

raappaus

сгребание, с

scraper

kraap, skreeper

seade kaevise siirdamiseks lohistades

Schrapplader, m

raappa

скрепер, м

scraper bucket

kaarkast

metallkast või kopp kaevise lohistamiseks

Schrappenkasten, m

raapan kauha

ковш скрепера, м

scraper loader

käpplaadur

masin raimatud kivimi laadimiseks konveieri ja käppadega

Ausleger, m

käpäläkuormaaja
погрузчик с нагребаящими лапами, м

screen

sõel
sortimis- ja rikastusseadme osa
Gitter, n
seula
СИТО, с

screen analysis

sõelanalüüs
kaevise ning puistematerjali tüki- ja terasuuruse jaotuse
mõõtmine
Korngrößenanalyse, f
seula-analyysi
СИТОВОЙ анализ, м

screen mesh

sõela ava
sõela mõõt arv
Quadratmaschengewege, n
seulakudos
отверстие сита, с

screening drum

trummelsõel
sõelumisseade
Siebtrommel, f
rumpuseula
барабанное сито, м

screening plant

sõelumisjaoskond
rikastusvabriku või kaevanduse tsehh
Sieberei, f
seulomo
участок классификации, м

screw classifier

tiguklassifikaator

rikastusseade
Schneckenklassieren, m
ruuviluokitin
шнековый классификатор, м

seam

kiht
kihindi või kihi väljatav osa
Schicht, f
kerros
слой, м

secondary blasting

järellõhkamine
lõhkamise tulemust korrigeeriv lõhkeoperatsioon
Nachspengung, f
rikkoammunta
вторичное взрывание, с

secondary crusher

järeipurusti
töödeldud materjali tükisuurust vähendav seade
Nachbrecher, m
jätkimurskaamo
узел вторичного дробления, м

section mining

lankkaevandamine
allmaa-kaevandamisviis kaevevälja lankideks jaotamisega
Strebbau, m
lohkolouhinta
столбовая система разработки, ж

sediment

sete
settinud peen materjal
Ablagerung, f
sedimentti
осадок, м

sedimentary rock

sete, setend (geol)

vee või õhu siiratud ja settinud, kohati ka kivinenud
mineraalpeenes

Sediment, n

sedimentti

отложения, мн

sedimentation

selitamine, setitamine

jäät ja/või heitvee käitlemine hiiva setitamiseks

Ablagerung, f

selkeytys

отстаивание, с

seepage

imbumine, infiltratsioon

vee, gaasi või õli tungimine kaeveõõnde

Einfiltrung, f

imeytyminen

инфильтрация, ж

selective flotation

selektiivfloteerimine

vahtrikastuse kombineeritud tehnoloogia

selektive Flotation, f

jakovaahdotus

селективная флотация, ж

separation

separeerimine

rikastusmenetlus, millega kaevis lahutatakse kasulikuks ja

kasutuks produktiks

Abscheidung, f

erotus

сепарация, ж

separation plant

separeerimisjaoskond

rikastusvabriku separaatorite jaoskond

Sichteranlage, f

erottelulaitos

сепарационная фабрика, ж

shaft 1

šaht, kaevandusšaht

allmaakaevandust maapinnaga ühendav kaeveõõs

Schacht, m

kaivoskuilu

СТВОЛ ШАХТЫ, м

shaft 2

šaht

pikem püstõõs mingis tarindis või ehitises

Schacht, m

kuilu

ШАХТА, ж

shaft collar

šahti krae

kaevandusšahti suuet ümbritsev ja toestav tarind, rangis

Schachtöffnung, f

kuilun kaulus

ВОРОТНИК ШАХТНОГО СТВОЛА, м

shaft mouth

šahti suue

šahti väljumiskoht maapinnal, allmaakaevanduse sümboolne geograafiline koht

Aufschlagspunkt (Schacht), m

kuiluaukko

УСТЬЕ ШАХТЫ, с

shaft pillar

šahti hoidetervik

šahti hoidmiseks väljamata jääv maavara

Schachtpfeiler, m

kuilupilari

ОКОЛОСТВОЛЬНЫЙ ЦЕЛИК, м

shaft raising

šahti kergitamine

šahti läbimine alt üles

Schachtförderung, f

kuilunajo ylöspäin

восходящая проходка ствола шахты, ж

shaft set

šahti toestik

šahti püsivust tagav toestik

Schachtkranz, m

kuilun kehikko

крепь шахтного ствола, ж

shaker conveyor

võnkkonveier

võnkumisega materjali siirdav konveier

Schüttelrinne, f

tärykuljetin

качающийся конвейер, м

shaking table

võnklaud

rikastusseade

Schüttelherd, m

tärypöytä

качающаяся доска, ж

shale gas

kildagaas

tiivisgaas kildas

Schiefergas, n

liuskekaasu

сланцевый газ, м

shift

vahetus

ajaline osa ööpäevasest tootmistsüklist

Arbeitsschift, f

työvuoro

смена, ж

shift foreman

mäemeister

mäetöö vastutav juht töövahetuses

Schichtsteiger, m
vuorotyönjohtaja
горный мастер, м

shock wave

lööklaine
helist kiiremini kulgev plahvatustekkeline purustav surveaine
keskkonnas
Schockwelle, f
räjähdysaalto
ударная волна, ж

shooting

laskmine
lõhkamine kõnekeeles
Schießarbeit, f
räjäyttäminen
отпалка, с

short delay cap

lühiviitdetonaator
elektridetonaator viivisega <1 s
Kurzzeitsprengkapsel, f
lyhythidastenalli
детонатор короткозамедленного действия, м

short delay firing

lühiviitlõhkamine
lõhkamine plahvatuste vahedega <1 s
Millisekundenschießen, n
lyhythidasteammunta
короткозамедленное взрывание, с

shot

pauk
üksiku plahvatuse heli
Schuss, m
ампу
выстрел, м

shot firer (UK)

lõhkaja

lõhketööle spetsialiseerunud ja lubatud tööline

Sprenghauer, m

räjäyttäjä

взрывник, м

shot firing

tulega lõhkamine

lõhketöö süütenööri ja kapseldetonaatoritega

Schießarbeit, f

räjättyminen

огневое взрывание, с

shot hole

laenguauk

väiksem puurauk lõhkelaengu paigutamiseks kivimisse,

läbimõõt <70 mm, pikkus <5m

Schießloch, m

pienreikä

шпур, м

shotcrete

pritsbetoon

kaeveõõnte seintele pritsitav betoonikiht

Torkretbeton, m

ruiskubetoni

набрызгбетон, м

shovel loader

kühvel-laadur

masin raimatud kivimi laadimiseks kühvlitaolise kopaga

Schaufellader, m

etukuormuri

погрузочно-доставочная машина, ж

shrinkage stoping

magasinväljamine

maavara väljamisviis raimatud kaevisse ajutise hoidmisega

(magasineerimisega) vastavas kaeveõõnes, magasinis

Magazinbau, m

макasiинилоуhintа

выемка с магазинированием, ж

shuttle car

süstikvagon

iseliikuv, tavaliselt rataskulgmikuga ja põhjakonveieriga vagun
kaevise tarimiseks

Schüttelwagen, m

siirtovaunu

челноковый вагон, м

side bench

külg

kaeveõõne või kaevandi külgtasand

Abbaustoss, m

sivulevitys

бок, м

side pressure

külgsurve

mäerõhu või maasureve rõhtkomponent

Seitendruck, m

sivupaine

боковое давление, с

side tipper

külgkaadav vagun

tühjendamiseks kõrvale kallutatava mahutiga veovahend

Seitenwipper, m

sivulle tyhjentävä vaunu

вагон с боковой разгрузкой, м

side wall

külgsein

kaeveõõne või kaevandi külgtasand

Seitenwand, f

sivuseinä

боковая стена, ж

silicosis

silikoos

ränitolmu sisse hingamisest tekkiv kopsuhaigus

Silikose, f
kivipölykeuhko
СИЛИКОЗ, м

sink-and-float

raskevedelik-rikastamine
rikastusviis, mis kasutab kaevise tükkide erinevat tihedust
Schwimm-Sink-Scheidung, f
raskasväliaine-erotus
обогащение в тяжелой среде, с

sinking

süvendamine
šahti rajamine või pikendamine ülalt alla
Abteufung, f
louhinta alaspäin
нисходящая проходка, ж

skip

skipp
kaadatav tõsteseade püst- või kaldšahtis
Skip, m
каппа
скип, м

skip hoisting

skipptöste
kaevise tõstmine skipiga
Skipförderug, f
каппаносто
скиповой подъем, м

sledge

vasar
kivimurdja ja kaevuri tööriist
Fäustel, m
moukari
кувалда, м

sleeper

liiper

rööpaste element
Schwelle, f
kiskopalkki
шпал, м

slicing

korrusvaristamine
korrustevahelise maavara väljamine varistamisega
Scheibenbruchbau, m
levylouhinta
этажное обрушение, с

slide

kaadamisrenn
renn kaadatud puistmaterjali suunamiseks
Erzrolle, f
kaatoränni
скат погрузки, м

slim separator

hiivaeraldi
seade hiiva eraldamiseks kaevisest või tootest
Schlammabseider, m
mudanerotin
сепаратор шлама, м

slime

hiib
veega transporditav peen rikastusjääk
Schlamm, m
lieju
шлам, м

slope

nõlv
avakaeveõõne kaldne külgsein
Abhang, m
luiska
откос, м

slurry

püdelik

peenosistest koosnev suure veesisaldusega materjal

dichte Schlamm, m

slurri

пульпа, ж

soil

pinnas

maa pealmine kiht

Grund, m

мааперä

поверхностный слой, м

soil mechanics

pinnasemehhaanika

maaõue pealiskihi ehitusomadusi käsitlev inseneriharu

Bodenmechanik, f

мааперән меканиikka

механика почв, ж

solid rock

kalju

tugevatest kivimitest koosnev massiiv

Fels, m

kiinteä kallio

скала, ж

sorting

sortimine

materjali jaotamine klassidesse tera- või tükisuuruse alusel

Sortierung, f

erottelu

сортировка, ж

sorting plant

sorteerimisjaoskond

rikastusvabriku osa või iseseisev käitis, kus kaevis jaotatakse

klassideks või fraktsioonideks

Sortieranlage, f

lajittelulaitos

сортировка, ж

sound rock

kale, kaljune (kivim)
tugev ja kõva monoliitne kivim
starkes Gebirge, n
luja kivi
крепкая горная порода, м

space lattice

võre
jäme sõel suurte tükkide, inimeste ja masinate tõkestamiseks
Raumgitter, n
hila
решетка, с

specific gravity

mahumass
raimamata materjali massi ja mahu suhe
spezifisches Gewicht, n
ominaismassa
объемная масса, ж

stability

püsivus
kaeveõõne lae, seinte, külgede ja põranda omadus mitte
variseda
Stabilität, f
pysyvyys
стабильность, ж

steel support

terastoestik
terastarindeist, nagu toed, talad, tungraud jm koosnev
kaevandustoestik
Stahlausbau, m
terästukirakenteinen vahvistus
стальная крепь, м

step

trapp
kaldtee või -redel

Treppe, f
askelma
трап, м

stone

kivi
kivimi lühend liitsõnas: lubjakivi, põlevkivi, liivakivi, savikivi
Stein, m
kivi
камень, м

stope

lööv
avar võlvja laega suur koristuskaeveõõs
Abbauort, m
louhos
большая камера, ж

strength

tugevus
materjali vastupanuvõime purunemisele
Festigkeit, f
lujuus
прочность, м

strike

rõhtsiht
kaldse lasundi ja rõhttasandi lõikejoone suund
Streichen, n
kulku
направление простирания, с

strip mining

vaalkaevandamine
avakaevandamisviis katendi tõstmisega kaevandatud alale
vaaludesse
Tagebautechnologie, f
vetokauhakaivukonelouhinta
бестранспортная система разработки ж

stripping

paljandamine

maavaralasalundi katendi eemaldamine
Abdecken, n
maanpoisto (kallion paljastamiseks)
вскрышные работы, мн

strut

kaldtugi
mäerõhu või maasureve suunas kaldu pandud tugipost
Abstandsspreize, f
tuki
наклонная опора, ж

sub economic mineral resources

passiivne (varu)
piisavalt uuritud, kuid madala kaevandamisväarsusega ja/või
kaevandamistundlikus kohas paikneva maavara varu
unwirtschaftliche Vorkommen, pl
mineraalivaranto
забалансовый запас, м

sub-level

alakorrus
osa maavara väljamiseks lõigustatud korrusest
Teilsohle, f
välitaso
подэтаж, м

sub-level caving

alakorrusvaristamine
maagi kaevandamise viis
Etagenbruchbau, m
levysorroslohinta
подэтажная выемка самообрушением, ж

sub-level drift

alakorruse käik
korruseid alakorrusteks jaotav rõhtkaeveõõs
Sheibenort, m
välitasoperä
подэтажный орт, м

sub-level stoping

alakorrusväljamine

lõigustatud korrusploki järgukaupa väljamine

Strossenbau, m

välitasolouhinta

подэтажная выемка, ж

subsidence

vajum

kivimite liikumisest tekkinud negatiivne pinnavorm kaevandatud

alal

Senkungsgebiet, n

rainuma

оседание, с

subsurface

maa-alune (rajatis, töö)

tehiskattega rajatis maa sees, töö maapõues tehiskatte all

untergrund

maanalainen

покрытое (сооружение), с

suction filter

imifilter

seade õhu või vee puhastamiseks läbi filtri imedes

Saugfilter, m

imusuodatin

фильтр всасывающий, м

suction pipe

imitoru

vedelikku, püdelikku või gaasi tõmbav toru

Saugleitung, m

imuputki

труба всасывающаяся, ж

suction ventilation

imituulutus

värske õhu tõmbamine kaevandusse või hoonesse

Saugbewetterung, f

imutuuletus

всасывающая вентиляция, м

supporting

toestamine

määrõhu ohjamine ja külgekivimite käitlemine

allmaakaevandamisel

Abstützung, f

tuenta

крепление, с

surface

maapind

kivimimimassiivi pealispind (allmaakaevandamise mõiste)

Tagesoberfläche, f

maanpinta

земная поверхность, ж

surface blasting

avamaalõhkamine

maa peal, avatud keskkonnas toimuv lõhketöö, ohutustehnika

mõiste

Übertagesprengung, f

maanpäällinen räjäytys

взрывание на земной поверхности, с

surface mining

avakaevandamine, pealmaakaevandamine

maavara väljamine katendi eemaldamisega

übertägigen Abbau, m

avolouhinta

открытый способ добычи, м

surrounding rock

kaaskivim

maavaraga kontaktis olev kivim, samuti aheraine maavara

sees, tuleb kaeviseega kaasa

Nebengestein, n

harme

сопутствующая порода, ж

suspension

suspensioon (rikast)

rikastatavat kaevist separeeriv vee ja suure tihedusega pulbri

segu, pulp

Suspension, f
emulsio, suspensio
суспензия, ж

tabling

võnklaud-rikastamine
rikastusmoodus
Herdarbeit, f
tärypöytärikastus
обогащение на качающейся доске, с

tailing pond

hiivatiik
tiik hiiva kogumiseks, setitamiseks ja säilitamiseks
Schlammteich, m
jäteallas
отстойник шлама, м

tailings

rikastushiib
märgrikastusel tekkiv peen jääk
Waschberge, pl
rikastushiekka
шламы обогащения, мн

tamping stick

laadimisvarras
kepp lõhkeainepadrunita auku lükkamiseks ja tihendamiseks
Besatzstock, m
panostuskeppi
зарядная палка, ж

team

vahetus
vahetuv meeskond
Belegschaft, f
työvuoro
смена, ж

telescopic feeder

teleskooptoitur
sujuvalt pikendatav lüli puistematerjali siirdamisel ja laadimisel

Teleskoopvorschub, m
teleskooppisyöttölaite
телескопический питатель, м

temporary support

töötoestik, ajutine toestik
töö ajaks püstitatav toestik
vorläufige Abstützung, f
väliaikainen lujitus
временная крепь, ж

tensile wave

tõmbelaine
keskkonna erimite pinnalt tagasi peegeldunud
plahvatustekkeline purustav ja deformeeriv laine
Zugwelle, f
vetoaalto
волна растяжения, ж

tensioner device

pingutusseadis
konveieri või toestikuelemendi pingutamistarind
Spannvorrichtung, f
kiristyslaite
натяжное устройство, с

thickener

tihkesti (rikast)
seade või reagent pulbi veetustamiseks
Eindicker, m
sakeutin
сгуститель, м

thickness of beds

lasundi paksus
mõõde risti lasundit
Schichtdicke, f
malmin paksuus
мощность залежи, ж

throw (to)

paiskama

materjali heitmine (heide) lõhkamise tulemusel

auswerfen

heittää, paiskata (räjäytyksessä)

разбросать, м

tight gas

tiivisgaas

kivimis sisalduv gaas, näiteks kildagaas kildas, radoon

fosforiidis

unkonventionelles Erdgas, Tight Gas, n

tiheä kaasu

замкнутый, породный газ, м

tight oil

tiivisõli

kivimite ja setetega tihedalt seotud õli, näiteks õlilivas

Gesteinöl, n

tiheä öljy

густая нефть, ж

timber prop

puittugi

props lae hoidmiseks

Stempel, m

tukitolppa

деревянная стойка, ж

timber set

puittoestik

prussidest raamid kaeveõõne toestamiseks

Schachtgeviert, n

rukki

костер, ж

timberman

toestaja

toestikku paigaldav mäetööline

Zimmerhauer, m

kaivosrakennusmies

крепильщик, м

tippler

kaadur
vagonette kummutav tühjendusseade
Wipper, m
kaatolaite
опрокидыватеть, м

top frame

ülemik
kaeveõõne ülaosa toestav raamelement
Traggeviert, n
ylärunko
верхняк, м

top heading

ülakäik
käik väljatava ploki või alakorruse ülaosas
Firstenstrecke, f
kattoperä
верхняя галерея, ж

topsoil

kasvukiht
viljelusmaa pealmine kiht
Ackererde, f
pintamaa
плодородный слой, м

total charge

kogulaeng
korruga lõhatud laengute kogumass
Sprengstoffmenge, f
räjähdysainemäärä
общий заряд, м

toughness

sitkus
pehme kivimi vastupanu purunemisele, hapruse antonüüm
Zähigkeit, f
sitkeys

ВЯЗКОСТЬ, Ж

track

tee

veoks kasutatava kaeveõõne või kaeviku nimetus

Bahn, f

rata

дорога, ж

transport

vedu

materjali, seadmete ja inimeste vahenditega siirdamine

rõhttasandil

Transport, m

kuljetus

транспорт, м

transport platform

veoalus

ratas- või roomikkulguriga platvorm seadmete siirdamiseks

Transportberme, f

kuljetusalusta

какета, ж

treatment

rikastamine

kaevise väärtust tõstev või edasist töödeldavust parandav

tehnoloogia

Aufbereitung, f

rikastus

обогащение, с

trench

kaevik

pikk kitsas avakaevand

Graben, m

kaivanto

траншея, ж

trinitrotoluene

trotüül, TOL

lõhkeaine
Trinitrotoluol, m
trotyyli
тротил, м

truck 1

veok
kaevise ja materjalide veovahendite üldnimetus
Lastkraftwagen, m
kuljetusvaunu
транспортное средство, с

truck 2 (USA)

veoauto
veok üldvedudeks
Lastwagen, m
kuorma-auto
грузовик, м

tube mill

trummelpurusti
kaevise töötlemise seade
Rohrmühle, f
putkimylly
трубчатая мельница, м

tunnel

tunnel
allmaakaeveõõs või kaetud kaevand, mille mõlemad otsad
avanevad maapinnale
Tunnel, m
tunneli
тоннель, м

tunnel boring machine

tunnelikaurits, -kombain
tunneleid rajav, kivimeid läbiv masin
Tunnelbohrwagen, m
tunnelijysin
тоннелепроходческий комбайн, м

tunnelling

tunneli rajamine

allmaatöö hulka kuuluv ehitustöö

Tunnelbau, m

tunnelinajo

сооружение тоннели, с

undercut caving

plokkväljamine varistamisega

väljamisviis, kaevise varistamine alt tühjendatud ruumi

unterfahrener Ausbruch, m

lohkosorroslouhinta

блоковая выемка самообрушением, ж

underground blasting

allmaalõhkamine

täielikult maa all toimuv lõhketöö, ohutustehnika mõiste

Untertagesprengung, f

maanalainen räjäytys

подземные взрывные работы, мн

underground building

allmaaehitamine

ehitamine maapõues loodusliku katte all

Untergrundbau, m

maanalainen rakentaminen

подземное строительство, с

underground construction

allmaaehitis

ehitis maapõues loodusliku katte all

unterirdische Bau, m

maanalainen rakenne

подземное сооружение, с

underground drilling

allmaapuurimine

täielikult maa all toimuv puurimistöö

Untertagebohren, n

kaivosporaus

рудничное бурение, с

underground foreman

steiger

mäeinseneri madalaim tase, mäetöö vahetu juht ja järelevaataja

Steiger, m

kaivosesimies

штейгер, м

underground mine

kaevandus, allmaakaevandus

rajatis maavara kaevandamiseks loodusliku katte all

Untertagegrube, f

maanalainen kaivos

шахта, ж; рудник подземный, м

underground mining

allmaakaevandamine

maavara väljamine loodusliku katte all

Tiefbau, m

maanalainen louhinta

подземный способ добычи, м

underground stope

allmaakaevand

tehistühemik maapõues loodusliku katte all

Kammer, f

kaivostila

подземная горная выработка, ж

underground work

allmaatöö

töö allmaa-kaeveõõntes

Grubenbau, f

maanalainen työ

подземная работа, ж

undersea mining

allveekaevandamine

maavara ammutamine veesügavustest

unterseeische Abbau, m

merenalainen louhinta

глубоководная добыча, ж

unloading station

kaadla

puiste paigutamise või ümberlaadimise koht

Kippe, f

kaatopaikka

свалка, ж

useful minerals

kasulik kaevis

maavara üldnimetus

nutzbare Mineralien, pl

arvomineraali

полезное ископаемое, с

vacuum filter

vaakumfilter

seade peene niiske rikastusprodukti veetustamiseks

Vakuumfilter, m

imusuodatin

вакуумный фильтр, м

wagon

vagun

rööbasteel rataskulgmikuga veovahend veovõimega >10 t

Wagen, m

vaunu

вагон, м

wall

sein

kaeveõõne või kaeviku külg, lasundi või massiivi väljamata pool

Wand, f

seinä

стена, ж

waste management

jäätmekäide

jäätmete töötlemine ohutuks ladestamiseks

Abfallbehandlung, f

jätehuolto

обработка отходов, с

waste rock dump

jäätmepuistang

jäätmepanila

Halde, f

hylkykivikasa

отвал отходов, м

waste rock pass

aherainešaht

püst- või kaldkaeveõõs aherj ja kaaskaevise tõstmiseks

Versatzrolle, f

kivikuilu

породный ствол, м

waste water

jäätivesi

rikastamisel kasutatud, kõlbmatu vesi

Abwasser, n

jätevesi

сбросовая вода, ж

water circuit

veeringe

vee korduvkasutus

Wasserkreislauf, f

vesikierto

циркуляция воды, ж

water inflow

vee sissevool

vee sissevool põhjaveekihtidest

Wasserzufluss, m

veden tulo

приток воды, м

water inrush

veepuhandus

vee mahukas sissevool kaeveõõnde all- või pealmaaveekogust

Wassereinbruch, m

veden tunkeutuminen

извержение воды, с

water pressure

veesurve

vee surve kivimite poorides ja lõhedes

Wasserdruck, m

vesipaine

напор воды, м

water separator

veetusti

seade vee eraldamiseks rikastusproduktist

Wasserabscheider, m

vedenerotin

предварительный осушитель, м

water supply

veevarustus

ettevõtte ja olme varustamine veega

Wasserversorgung, f

vedensaanti

водоснабжение, с

wave velocity

laine levikiirus

löök- või akustilise laine levimise kiirus kivimis

Wellengeschwindigkeit, f

aaltonopeus

скорость распространения волны, ж

wear resistance

kulumiskindlus

kivimi väljamiseks ja töötlemiseks kasutatava seadme

vastupanu kulumisele

Verschleißfestigkeit, f

hankauskestävyys

сопротивление на износ, с

wedge-anchored bolt

kiilankur

toetusankru tüüp

Keilhülsenanker, m

kiilapultti

клинощелевой анкер, м

well

kaev

auk maapõues vedelike (vee) ammutamiseks

Brunnen, m

kaivo

колодец, м

ventilation

tuulutus, ventilatsioon

kaevanduse õhuvahetuse korraldus

Bewetterung, f

tuuletus

вентиляция, ж

ventilation raise

kaldkaevus, kaldšurf

kaevandust maapinnaga ühendav kaldkäik tuulutamiseks või

varuväljapääsuks

Bewetterungsaufhauen, n

tuuletusnõus

наклонный шурф, м

vertical drilling

püstpuurimine

allmaa-kaeveõõnest alt üles puurimine

senkrecht Bohren, n

рустыпораус

бурение снизу верх, с

vertical fan cut

püstlehvikalgmurre

algmurde lõhkeaugud, mis moodustavad vertikaaltasapinnas

lehviku

vertikaler Fächereinbruch, m

рустысуора viuhkakiila

вертикальный веерный вруб, м

vertical v-cut

vertikaal-kiilalgmurre

algmurde lõhkeaugud, mis moodustavad telgsümmeetrilise kiilu

vertikaler Pflugeeinbruch, m
pystysuora v-kiila
вертикальный клиновой вруб, м

wet drilling

märgpuurimine
puurimine, kasutades vedelikke: vett, pulpi, emulsiooni,
suspensiooni
Nassbohren, n
märkäporaus
бурение с водой, с

wetting agent

märgaja (rikast)
vahtrikastusel kasutatav keemiline ühend, reagent
Tenside, n
kostutusaine
смачиватель, ж

wheel loader

rataslaadur
laadur rataskulguril
Radlader, m
pyöräkuormaaja
колесный погрузчик, м

vibrating chute

vappeliug, vibroliug
vibreeriv renn kaldkaeveõõnes kaevise alla laskmiseks
Schwingrinne, f
tärykouru
вибрационный скат, м

vibrating feeder

vibrotoitur
vibreeriv tarind kaevise ja puistematerjali laadimiseks või
edastamiseks
Vibrospeiser, m
tärysyötin
вибропитатель, ж

vibrating mill

vibropurusti
kaevise purustusseade
Schwingmühle, f
tärymylly
вибрационная мельница, ж

vibrating screen

vibrosõel
vibreeriv sõel, sõelur
Schwingsieb, n
täryseula
вибрационное сито, с

vibration

vappumine
maapinna ja ehitiste võnkumine talutaval määral
Erschütterung, f
tärinä
вибрация, ж

width of the (ore) body

lasundi ulatus
suurim mõõde piki lasundi tasandit
Breite der Lagerstätte, f
malmin leveys
протяженность залежи, ж

winze

pimešaht
püstkaeveõõs, mis ei avane maapinnale
Blindschacht, m
umpikuilu
слепой ствол, м

volume of rock

väljamismaht
raimamata kaevise ruumala looduslikus olekus
Gesteinsvolumen, n
kalliotilavuus
объем по массиву, м

worked-out area

kaevandatud maa

kaevandamisega ammendatud maardla territoorium

abgebauter Bereich, m

kaivoksen häiriintynyt alue

отработанные поля, мн

working

kaeveõõs

tehistühemik maarõues

Grubenraum, m

kalliotila

выработка, ж

working level

töökorrus

sügava kaevanduse korrus, kus toimub kaevise koristamine

Strosse, f

työtaso (esim. kaivoksessa)

рабочий горизонт, м

yield 1

voolavus

kivimi ja toestiku kalduvus plastselt deformeeruda

Ausbeute, f

myötö

текучесть, ж

yield 2

saagis

toote puhassaak lähtematerjalist või kaemisest, söötest,

pindalalt

Ausbeute, f

saanti

выход, м

yield limit

voolavuspiir

määrõhu indikaator - elastse deformatsiooni muutumine

plastseks

Fließgrenze, f

myötöraja

предел текучести, м

Autori kaassõna

Digitaalne mäesõnastik on koostatud eelkõige nutitelefonides, lugerites ja tahvelarvutites kasutamiseks, kuid sobib ka tavaarvutile.

Sõnastiku aluseks on Eesti Keele Instituudi ja TTÜ mäeinstituudi koostööprojekt Geoterminite korrastamine (<http://mi.ttu.ee/projektid/206/>), mille raames sai kogutud ja sõelatud tuhandeid viie keele mäenduse termineid. Mõisted said läbi vaadatud terminoloogiakomisjonis, kus osalesid: Heidi Soosalu (soome, inglise ja saksa keel), Ülo Sõstra (geoloogia), Paul Vesiloo † (tehnoloogia) ja Ingo Valgma (mäetehnika).

Peamine, milleks sellist sõnastikku vaja, on kahe suure mäekeelega omavaheline sobitamine. Esimene neist, klassikaline mäemõistestik pärineb Kesk-Euroopast ja tugineb saksa keelele. Vene, eesti ja rootsi-soome terminoloogia on *mäe*-põhine (*Berg-*, *горная-*, *vuori-*). Anglo-ameerika mäenduskeel, mida ohtralt pruugivad euroametnikud ja mäetehnika pakkujad on *mine*-põhine. Arusaamatusi on tekitanud ka mõistete erinevus maagi ja kivisöe kaevandamisel. Eesti põlevkivi kaevandamine on lähedasem kivisöe tootmisele, samal ajal, kui enamiku masinate tootjate ja keskkonannakorraldajate valdkond on orienteeritud maakide, õli ja gaasi tootmisele.

Võimalik on sõnastiku edasine täpsustamine, vastete asendamine parematega, näiteks kasutussageduse alusel.

Sõnastiku koostamisel olid kasutusel:

- English-Russian Dictionary of Geology, 1998, Russky yazyk Publishers, Moscow.
- English-Russian polytechnical dictionary, 1971, Moscow.
- Fachwörterbuch Bergbau, 1981: Teil I Englisch-Deutsch, Teil II Deutsch-Englisch, Verlag Glückauf GmbH, Essen, 520 + 530 p.
- Kaivossanasto, 1967. Vuorimiesyhdistys, Hanko, 155 s.
- Kallioteknisen geologian sanasto, 1994. Vuorimiesyhdistys, Sarja B, No 55, 68 s.
- Mäetööstuse oskussõnad, (saksa-vene-eesti), 1927. Eesti Inseneride Ühingu mäeseksioon, Tallinn, 46 lk.
- Reinsalu, E. (toimetaja), Uibopuu, L. (koostaja), Raudsep, R. (geoloogia), 1999. Eesti-inglise-eesti maapõuesõnaraamat (tirelraamat), TTÜ mäeinstituut, 112 + 118 lk
- Silvet, J., 2002. Inglise-eesti sõnaraamat, 2002. Silvet, J., TEA, Tallinn, 1392 lk.
- Teaduse ja tehnika seletav sõnaraamat, 1997. Inglise-eesti ja eesti-inglise, I...II...L osa, TEA, Tallinn, 845 + 816 + 544 lk.
- Vene-eesti geoloogia sõnastik, 1963. ERK, Tallinn, 261 lk.
- Vene-eesti mäenduse sõnastik, 1969. Valgus, Tallinn, 235 lk.
- Vuolio, R. 1991. Räjätystyöt, Suomen Maanrakentajien keskusliito, 318 s.
- Горная энциклопедия 1...5, 1984...1991. Москва, 2889 с.
- Немецко-русский горный словарь, 1961б Физматгиз, Москва, 429 с.

ja arvukad internerisõnastikud ning artiklid Wikipedias

Koostaja

Enno Reinsalu, Volitatud mäeinsener

2014-10-05